

Treball globalitzat i inclusió a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO)

Un estudi sobre les fortaleeses i debilitats del treball globalitzat des
de la perspectiva docent i de l'alumnat

Treball Final de Màster. Curs 2021-2022

Àmbit temàtic: Educació inclusiva
Autora: Aïda Trillo Gamaza
Tutora: Imma Balart Colom

Màster de Psicopedagogia
Universitat Oberta de Catalunya

Resum

El treball globalitzat incorpora els continguts de diferents matèries de forma interdisciplinària com a resposta a la fragmentació del procés d'ensenyament–aprenentatge. Aquest estudi pretén analitzar fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat i determinar quins canvis provoca en el rendiment acadèmic de l'alumnat.

La mostra ha inclòs una docent i 41 alumnes de primer d'ESO de l'institut Quatre Cantons de Barcelona. La metodologia ha estat mixta, a través d'un disseny no experimental amb qüestionaris autoadministrats amb l'alumnat i la docent, una metodologia observacional i una entrevista a la docent.

Els resultats indiquen que per un 90,2% dels participants, realitzar el treball globalitzat ha resultat útil i com a fortaleses s'inclouen la bona interacció entre docent i alumnat i la inclusió de tot l'alumnat com a conseqüència del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA). I, com a debilitats, els temes de treball globalitzat no parteixen dels interessos de l'alumnat, sinó del currículum i la Covid-19 ha afectat l'organització dels grups.

Paraules clau: Educació Secundària Obligatòria, treball globalitzat, treball cooperatiu, inclusió educativa, Necessitats Educatives de Suport Específic (NESE), Disseny Universal de l'Aprenentatge.

Abstract

The globalized projects methodology incorporates the contents of different subjects in an interdisciplinary way in response to the fragmentation of the teaching-learning process. This study aims to analyse the strengths and weaknesses of globalized projects from the perspective of teachers and students and to determine which changes globalized projects cause in the academic performance of students.

The sample of this study includes one teacher and 41 first year Compulsory Secondary Education (ESO) students from Quatre Cantons high school in Barcelona. The methodology has been mixed, through a non-experimental design with self-administered questionnaires with the student and the teacher, an observational methodology and an interview with the teacher.

The results indicate that for 90.2% of participants, doing globalized projects has been helpful. The strengths of globalized projects include good teacher-student interaction and the inclusion of all students as a result of Universal Design for Learning. And the weaknesses include the fact that globalized projects are not entirely based on the interests of the students but on the curriculum and how the Covid-19 pandemic has affected the organization of the groups.

Key Words: Compulsory Secondary Education, globalized projects, cooperative learning, inclusive education, special educational needs, Universal Design for Learning.

Índex

1. Introducció.....	4
2. Justificació.....	6
3. Marc normatiu.....	8
4. Marc teòric.....	11
4.1. Origen i evolució dels enfocaments globalitzadors.....	12
4.2. Característiques dels enfocaments globalitzadors.....	13
4.3. Beneficis i obstacles als enfocaments globalitzadors.....	15
4.3.1. Beneficis.....	15
4.3.2. Obstacles.....	16
4.4. Relació amb la inclusió educativa.....	16
4.5. Aportacions a la societat i ètica professional.....	17
4.5.1. Aportació a la societat.....	17
4.5.2. Ètica professional.....	18
5. Plantejament del problema.....	19
6. Marc metodològic.....	21
6.1. Enfocament metodològic.....	21
6.2. Planificació de la investigació.....	23
6.2.1. Context.....	23
6.2.2. Població i mostra.....	23
6.2.3. Instruments de recollida de dades.....	24
6.2.4. Estratègia de recollida de dades.....	26
6.3. Estratègia d'anàlisi de dades.....	27
6.4. Temporització.....	27
7. Resultats.....	29
7.1. Recollida de dades.....	29
7.1.1. Tractament i codificació de la informació.....	29
7.2. Anàlisi de les dades.....	32
8. Conclusions.....	48
8.1. Discussió i conclusions de la investigació.....	48
8.1.1. Conclusions de la investigació.....	52
8.2. Limitacions de la investigació i propostes de millora.....	53
8.3. Perspectives de futur.....	55

9. Referències bibliogràfiques.....	57
10. Annexos.....	62
Annex I. Taula de relació dels objectius i els instruments.....	62
Annex II. Instruments de recollida de dades.....	63
Annex III. Models de consentiment informat.....	72
Annex IV. Resultats dels instruments de recollida de dades.....	77

Índex de figures, taules i gràfics

Figura 1. Esquema dels apartats del marc teòric.....	11
Figura 2. Esquema de l'enfocament de la investigació.....	22
Taula 1. Temporalització del procés de recollida de dades.....	28
Taula 2. Categorització i codificació de l'entrevista a la docent de primer d'ESO B.	30
Taula 3. Índex temàtic per a les categories establertes de l'entrevista i percentatge de repetició de cada categoria.....	31
Taula 4. Matriu on es presenten les dades de l'entrevista.....	32
Taula 5. Dades sociodemogràfiques de l'alumnat (N=41).....	33
Taula 6. O.E.1.1- Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre	33
Taula 7. Perfil de la persona entrevistada.....	34
Taula 8. Nombre i temporització dels treballs globalitzats.....	34
Taula 9. Temàtica dels treballs globalitzats.....	35
Taula 10. Professionals que participen en els treballs globalitzats.....	35
Taula 11. Programació d'un treball globalitzat	36
Taula 12. Avaluació del treball globalitzat	37
Taula 13. Desdoblament dels grups.....	38
Taula 14. O.E.1.2- Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat	38
Taula 15. Metodologia a l'aula	39
Taula 16. Estratègies educatives a l'aula	40
Taula 17. O.E.1.3- Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent.....	41
Taula 18. Ítem 6 de l'instrument sobre el treball en petit grup (Annex IV).....	43
Taula 19. O.E.2.1- Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat	44

Taula 20. O.E.2.2- Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat	45
Taula 21. Ítem 5 de l'instrument sobre la valoració personal que fa cada alumne del TG (Annex IV).....	45
Taula 22. Taula de relació dels objectius i els instruments.....	62
Taula 23. Categorització i codificació de l'entrevista a la docent de primer d'ESO B.....	80
Taula 24. Índex temàtic per a les categories establertes de l'entrevista i percentatge de repetició de cada categoria.	83
Taula 25. Matriu on es presenten les dades de l'entrevista.....	84
Gràfic 1. Ítem 7 de l'instrument, sobre el grau en que l'alumnat recorda allò que va treballar en l'últim TG (Annex IV).	46
Gràfic 2. Ítem 8 de l'instrument, sobre si l'alumnat recomanaria treballar a partir del treball globalitzat a altres centres (Annex IV).....	47
Gràfic 3. Assoliment dels objectius del TG.....	89
Gràfic 4. Ajustament del TG a les necessitats de l'alumnat.....	89
Gràfic 5. Curs als qual pertany l'alumnat participant.	90
Gràfic 6. Edat de l'alumnat participant.	90
Gràfic 7. Gènere amb el qual s'identifica l'alumnat participant.	91
Gràfic 8. Valoració que ha fet sobre el TG l'alumnat participant.	91
Gràfic 9. Valoració sobre el treball en petits grups que fa l'alumnat participant.	92
Gràfic 10. Grau en que l'alumnat recorda els continguts de l'anterior TG.....	92
Gràfic 11. Grau en que l'alumnat participant recomana treballar a partir de treball globalitzat a altres centres.	93

1. Introducció

En el seu dia a dia, les escoles es troben amb les dificultats originades de la fragmentació del procés d'ensenyament–aprenentatge, un fenomen que impedeix assolir els reptes de la societat actual que es troba en canvi constant (Paviani, 2008 citat a Santos et al., 2017). El fet que el coneixement estigui organitzat en disciplines, fa que aquestes siguin rígides, artificials i que tinguin una falsa autonomia, la qual cosa impedeix canvis en el procés pedagògic i en la producció de nou coneixement i no estimula ni el pensament crític ni la curiositat.

En aquest context, és necessari deixar enrere l'enfocament d'aprenentatge fragmentat i desenvolupar els models d'aprenentatge amb enfocaments globalitzats. Amb la seva recerca, Santos et al. (2017) van determinar la necessitat de passar a una concepció col·laborativa de l'aprenentatge i d'emfatitzar la importància de la comunicació entre disciplines per poder trencar amb la fragmentació del coneixement i donar als estudiants una visió holística del món, amb noves connexions entre la teoria i la pràctica. A més de donar a l'alumnat les eines per exercir la seva autonomia i ciutadania i desenvolupar la seva creativitat.

Zabala (2010) argumenta que els principis de l'enfocament globalitzador han de ser, sobretot: que l'objecte d'estudi en l'ensenyament sigui la comprensió de la realitat per a poder intervenir en ella i transformar-la i que, perquè l'aprenentatge sigui possible, és indispensable promoure la motivació a través del reforçament de l'autoestima, l'atribució de sentit a la tasca i l'interès del contingut.

Dintre de l'enfocament globalitzat, existeixen diferents metodologies com l'aprenentatge basat en problemes, l'aprenentatge basat en productes, l'aprenentatge autèntic, l'aprenentatge a partir de contextos reals, continguts integrats o coneixement integrat, el projecte interdisciplinari, el treball de síntesi, el projecte de recerca, el treball per projectes o el treball globalitzat, entre d'altres. El present treball centra la seva atenció en la metodologia del treball globalitzat.

El treball globalitzat, segons Ramon Grau (2015), s'emmarca dintre d'una pràctica educativa que entén l'alumnat com a estudiants, però també com a creadors de coneixement, on els conceptes, significats, habilitats i estratègies s'adquireixen com una necessitat per aconseguir una finalitat, que és la creació de saber. I, segons l'autor: "aquesta creació inclou, òbviament, un cert bagatge d'informació, però es tracta de coneixement establert *en context i amb sentit*" (p. 56).

D'acord amb Fernando Hernández (2017), una característica del treball globalitzat és el fet de partir d'un enigma, interrogant o problema que implica fer una recerca sobre la qual no existeix una única resposta i, a més, la resposta pot necessitar implicar més d'una disciplina. Una altra característica és que ha de plantejar un desafiament amb preguntes significatives que impliquin l'alumne, que ha d'investigar i ha de poder relacionar-les amb la vida. A més, el docent pren decisions, però no les pren totes. El docent acompanya, interroga,

problematitza i assenyala diverses possibilitats i l'alumnat ha de tenir capacitat de decidir i espais per dirigir la seva indagació.

El treball globalitzat també requereix una intensa activitat per part de l'alumnat i el professorat dins i fora del centre, on poden participar també altres persones. Implica que parts d'aquesta forma de treball es duguin a terme de forma col·lectiva. Finalment, també és una característica el fet que s'han de fer servir recursos i entorns per aprendre més enllà dels llibres de text. Hi ha d'haver un procés d'indagació, que pot tenir recorreguts imprevistos i el recorregut que ha realitzat l'alumnat s'ha de representar i fer públic en format digital, visual o analògic en un producte final.

En resum i d'acord amb la Federació de moviments de renovació pedagògica de Catalunya (2015), aquesta metodologia afavoreix l'autonomia de l'alumnat i la planificació, l'organització i el control sobre el seu propi aprenentatge; integra continguts de diverses matèries per estudiar un tema des de diferents perspectives; el professorat se centra a assessorar, donar suport i orientar l'alumnat, fent-lo particip del seu propi aprenentatge; els agrupaments són heterogenis i es diversifiquen els suports per aconseguir un aprenentatge personalitzat.

Tenint en compte el que s'ha exposat fins al moment, el present treball té l'objectiu d'analitzar les fortaleses i debilitats del treball globalitzat tant des de la perspectiva docent com des del punt de vista de l'alumnat ordinari i amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE). A més de determinar quins canvis provoca en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat.

L'estructura que segueix el treball és la següent: en primer lloc, es duu a terme una justificació i motivació personal del tema del treball. A continuació, es troba el marc teòric i posteriorment, es concreta i contextualitza el plantejament del problema amb el centre on es va dur a terme la recerca, l'Institut Quatre Cantons de Barcelona i es defineixen els objectius del treball. Després, s'explica que la metodologia utilitzada ha estat quantitativa i qualitativa i les tècniques de recerca han inclòs qüestionaris per l'alumnat de 1r d'ESO i el professorat de l'institut, l'observació directa a l'aula i una entrevista amb una orientadora del centre. Seguidament, es presenta l'anàlisi dels resultats obtinguts i, per acabar, es plantegen les conclusions, les limitacions de l'estudi i possibles propostes de treball per continuar investigant el tema en un futur.

2. Justificació

La motivació personal per dur a terme aquesta investigació sorgeix per la vinculació al món de la pedagogia i l'interès per metodologies innovadores i transformadores que busquen afavorir la inclusió de tot l'alumnat, eliminant possibles barreres a l'aprenentatge. També, la proximitat a l'institut Quatre Cantons, a causa de la realització de les pràctiques del màster al mateix centre, ha permès una aproximació a la metodologia del treball globalitzat i ha despertat una curiositat per aquesta temàtica.

La importància del treball globalitzat dintre de l'àmbit de l'educació inclusiva recau en el fet que cada cop som més conscients que la inclusió ha de ser un dels objectius prioritaris de l'educació i així es recull a l'objectiu número 4 dels Objectius de Desenvolupament Sostenible: 4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per tothom (Organització de les Nacions Unides, 2020). Per aquest motiu, quan analitzem diferents metodologies de treball hem de fer-ho pensant en com aquestes poden contribuir a eliminar possibles barreres d'aprenentatge i afavorir la inclusió de tot l'alumnat.

El treball globalitzat és una metodologia que pretén donar resposta als reptes de la societat canviant en la qual ens trobem. D'acord amb l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics (OCDE, 2019b), algunes de les característiques de la societat del segle XXI inclouen: la comunicació global, l'emergent nacionalisme i augment dels casos de terrorisme, una migració accelerada, l'esgotament dels recursos naturals o el canvi climàtic. També és l'era de les innovacions tecnològiques accelerades, la intel·ligència artificial o les xarxes socials amb l'ús de *big data* que amenaça la privacitat individual o la fàcil manipulació i creació de dades i històries falses. Però, al mateix temps, els llocs de treball s'han tornat més oberts, flexibles i transparents i es valora més el treball en equip que la jerarquia. I, les empreses estan passant d'un model de responsabilitat social corporativa a models de creació de valors compartits.

Per tant, per al segle XXI, segons Andreas Schleicher (2019), director d'Educació de l'OCDE, l'educació ja no consisteix a ensenyar als estudiants una cosa aïllada, sinó que és més important ensenyar-los a desenvolupar una brúixola fiable i les eines de navegació perquè puguin trobar el seu camí en un món cada cop més complex, volàtil i incert (citada OCDE, 2019b). S'ha de col·locar l'alumnat al centre del canvi curricular i cada aprenent, sense importar la seva edat o el seu origen, ha de poder desenvolupar-se de forma holística.

És important continuar innovant en educació per desenvolupar formes de treballar que permetin assolir aquest repte, plantejant processos d'innovació que comportin la identificació i eliminació de barreres per la presència, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat. I, simultàniament aprofitar per ajudar a transformar globalment els contextos on aquest alumnat ha de participar i aprendre (Onrubia i Minguela, 2020).

El projecte de l'OCDE sobre el futur de l'educació i habilitats pel 2030 (OCDE, 2019a) també considera la interacció entre grups heterogenis, l'habilitat de relacionar-se bé amb els altres, l'habilitat de cooperar i l'habilitat de resoldre conflictes com a competències clau de

l'educació. A més, aquesta organització exposa la necessitat de crear currículums més dinàmics que han de permetre itineraris d'aprenentatge no lineals, flexibles i personalitzats per garantir que tots els estudiants puguin realitzar tot el seu potencial.

Per fer front a aquests reptes, segons Zabala (2010), els mètodes globalitzats defensen que tota intervenció ha de partir d'una situació pròxima a la realitat de l'estudiant, que li resulti interessant i que li plantegi qüestions a les quals ha de donar una resposta. Des de l'enfocament globalitzat, l'objecte d'estudi consisteix sempre en una realitat que ens qüestiona i en la que els diferents instruments disciplinaris són els medis que ens ajuden a trobar respostes. En conseqüència, els continguts d'aprenentatge sempre es presenten sota situacions significatives i funcionals, en fer-se evident el sentit que té la tasca que s'ha de realitzar.

Per Zabala (2010), el treball globalitzat destaca per la importància que atorga al fet d'aprendre a aprendre i a la implicació de l'alumnat en el seu aprenentatge. Perquè fomenta contextos de treball on l'alumnat pot, a partir d'un plantejament inicial relacionat amb els seus coneixements previs, buscar informació, seleccionar-la, entendre-la i relacionar-la a través de diferents situacions per a convertir-les en coneixement. També aporta un sentit de globalització segons el qual les relacions entre les fonts d'informació i els procediments per a comprendre-la i usar-la han de ser establerts per l'alumnat i no pel professor. A més, posa èmfasis en les estratègies d'aprenentatge autònom, fomenta un alt nivell d'implicació del grup-classe, anima a compartir el que s'aprèn i contribueix a tenir en compte les diferents possibilitats i interessos de l'alumnat a l'aula, de forma que ningú quedi desconnectat i cadascú trobi un lloc des d'on implicar-se i participar en l'aprenentatge.

Per tots aquests motius és rellevant, doncs, realitzar un estudi sobre el treball globalitzat, analitzant els seus punts forts però també les seves febleses a l'hora de vetllar per la inclusió de l'alumnat a l'ESO.

3. Marc normatiu

En aquest apartat es recull el marc normatiu en el qual s'emmarquen el treball globalitzat i la inclusió educativa actualment. Es fa menció a l'actual llei d'educació del territori espanyol i, després, l'atenció es focalitza en la legislació vigent a Catalunya.

A Espanya, l'actual llei d'educació que regula el sistema educatiu és la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOMLOE) (Butlletí Oficial de l'Estat núm. 340, 2020). D'aquesta llei destaca sobretot el reforçament del principi d'inclusió educativa, per poder arribar a atendre tota la diversitat de necessitats de l'alumnat. La llei estableix els principis pedagògics que han d'orientar les propostes dels centres educatius i al preàmbul exposa que: "Estas propuestas deben estar presididas por el principio de inclusión educativa" (p. 122874).

El capítol III de la llei està dedicat a l'Educació Secundària Obligatòria i a l'article 22 s'exposen els seus principis generals. Els punts 4, 5 i 6 es mantenen de la Llei orgànica 2/2006 i recullen que l'ESO s'ha d'organitzar d'acord amb els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat i que els centres educatius tenen autonomia per poder organitzar els grups i matèries de manera flexible i per adoptar les mesures d'atenció a la diversitat adequades a les característiques de l'alumnat.

A l'article 26, sobre els principis pedagògics, al punt 1 s'especifica que els centres educatius han d'elaborar les seves propostes pedagògiques per a tot l'alumnat d'aquesta etapa atenent a la seva diversitat. Per fer-ho, s'hauran d'utilitzar mètodes que tinguin en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, que afavoreixin la capacitat d'aprendre per si mateixos i que promoguin el treball en equip.

A la LOMLOE, pel que fa a les metodologies globalitzades, al preàmbul s'exposa que a l'ESO s'ha de propiciar l'aprenentatge competencial, autònom, significatiu i reflexiu en totes les matèries que recull la llei, però que aquestes es poden integrar en àmbits. A més, a l'article 24 de la mateixa llei, sobre l'organització dels cursos de primer a tercer d'ESO, el punt 7 recull que "Los centros educativos podrán establecer organizaciones didácticas que impliquen impartir conjuntamente diferentes materias de un mismo ámbito, de acuerdo con su proyecto educativo" (p. 122891).

Si centrem l'atenció a Catalunya, la llei vigent és la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (LEC) (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) núm. 5422, 2009). Sobre la inclusió, aquesta llei exposa al preàmbul que un dels objectius prioritaris és que els centres educatius adequïn la seva acció educativa per a atendre la diversitat i les necessitats educatives específiques, promoguin la inclusió de l'alumnat i s'adaptin millor al seu entorn socioeconòmic. A més, a l'article 52, s'especifica al punt j) que el Currículum ha de "Permetre una organització flexible, diversa i individualitzada de l'ordenació dels continguts curriculars, especialment als ensenyaments obligatoris, que faci possible una educació inclusiva" (p. 56613).

Pel que fa al marc legal de les metodologies que duguin a terme algun tipus de treball globalitzat, la LEC estableix a l'article 84, que des del Departament d'Educació s'han d'afavorir aquelles iniciatives de desenvolupament de projectes d'innovació pedagògica i curricular que es proposin estimular la capacitat d'aprenentatge, les habilitats i potencialitats personals, l'èxit escolar de l'alumnat, la millora de l'activitat educativa i el desenvolupament del projecte educatiu dels centres educatius.

A més, al Títol VII, de l'autonomia dels centres educatius, a l'article 97, sobre l'àmbit de l'autonomia pedagògica, al punt 1 s'exposa que "Els centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya exerceixen l'autonomia pedagògica, a partir del marc curricular establert, i poden concretar els objectius, les competències bàsiques, els continguts, els mètodes pedagògics i els criteris d'avaluació" (p. 56634).

Una altra normativa a tenir en compte és el Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria (DOGC núm. 6945). El currículum de l'ESO comprèn els objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació que han de permetre que l'alumnat acabi l'ensenyament obligatori havent assolit les competències bàsiques que determina aquest decret. El decret planteja un currículum competencial per a la millora de la qualitat de l'aprenentatge, que facilita el grau d'assoliment de les competències i promou la notabilitat i l'excel·lència i afavoreix també la presència de diferents aspectes transversals del currículum.

De fet, a l'article 22 del decret, al punt 4, s'explica que "en l'exercici de l'autonomia pedagògica, pot incorporar en el seu projecte educatiu objectius addicionals, projectes d'innovació pedagògica, plans de treball, i formes organitzatives i de gestió diferenciades" (p. 12).

Pel que fa a la inclusió, al primer punt del mateix article 22 s'estableix que el projecte educatiu de centre, que és la màxima expressió de l'autonomia, ha de preveure els aspectes essencials amb relació a l'aplicació dels criteris d'organització pedagògica, les prioritats i plantejaments educatius, els recursos disponibles, la concreció i desenvolupament dels currículums, els criteris d'inclusió educativa, l'orientació educativa i les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat i el projecte lingüístic.

Finalment, per concretar més sobre la inclusió educativa a Catalunya, també és important mencionar el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, 2017). Pel que fa a l'atenció a la diversitat, aquest decret regula a l'article 6 que els centres educatius han de disposar d'un projecte educatiu de centre (PEC) que fomenti i garanteixi una atenció educativa inclusiva i de qualitat a tot l'alumnat, ajustant tots els recursos del centre cap a l'assoliment d'aquest objectiu.

El decret també regula que tot l'alumnat és subjecte de l'atenció educativa en totes les etapes educatives, fins a la transició a la vida adulta. A l'article 1 es defineix que l'atenció educativa "comprèn el conjunt de mesures i suports destinats a tots els alumnes, amb la finalitat d'afavorir el seu desenvolupament personal i social i perquè avancin en l'assoliment

de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu” (p. 3).

Aquest decret estableix diferents nivells de mesures i suports d'atenció educativa: universals, addicionals i intensius. A l'article 3 del decret, al punt 2, s'especifica que tot l'alumnat, sense excepcions, ha de poder beneficiar-se de les mesures i suports universals, amb l'objectiu de desenvolupar-se personalment i socialment i també per avançar en les competències de cada etapa educativa. A l'apartat 3 es puntualitza que l'alumnat amb NESE, a més de les mesures i els suports universals, poden necessitar també mesures i suports addicionals o intensius.

Al punt 1 de l'article 8 s'explica que les mesures i suports universals tenen un caràcter educatiu, preventiu i proactiu per flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionant a l'alumnat estratègies per facilitar el seu accés i participació en l'aprenentatge. A més, garanteixen l'aprenentatge significatiu de tot l'alumnat i la convivència, benestar i compromís de tota la comunitat educativa. Algunes mesures i suports universals són la personalització dels aprenentatges, l'avaluació formativa i formadora o els processos d'acció tutorial i orientació.

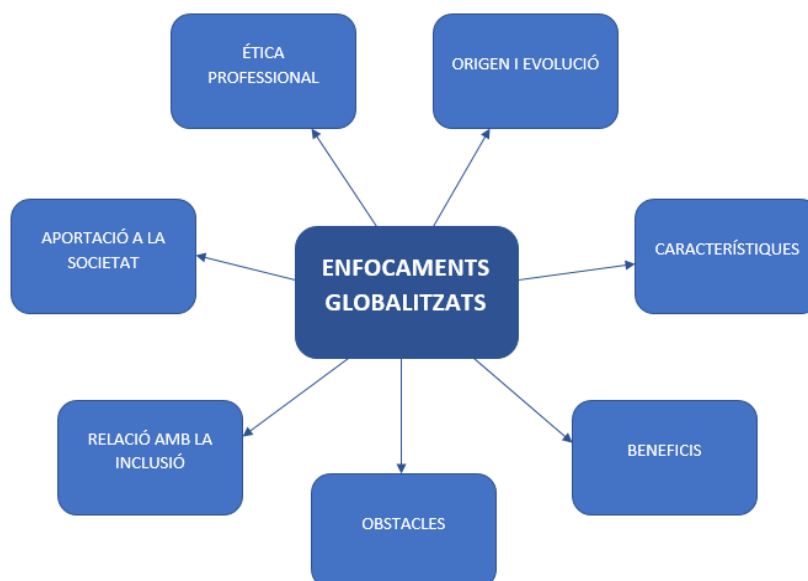
A l'article 9 es concreten les mesures i suports addicionals, que poden incloure les mesures d'acció tutorial específiques, el suport del mestre d'educació especial, els programes de diversificació curricular, etc. Finalment, a l'article 10 s'exposa que les mesures i suports intensius són “actuacions educatives extraordinàries adaptades a la singularitat dels alumnes amb necessitats educatives especials, que permeten ajustar la resposta educativa de forma transversal, amb una freqüència regular i sense límit temporal” (p. 7). Algunes mesures i suports intensius són el suport intensiu d'escolarització inclusiva (SIEI), els suports intensius a l'audició i el llenguatge (SIAL) o el suport dels centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos (CEEPSIR), entre d'altres.

4. Marc teòric

Com es pot observar a la figura 1, en aquest punt s'explica l'origen i l'evolució dels enfocaments globalitzadors de l'aprenentatge, on s'inclou el treball globalitzat. També s'exposen les seves característiques i s'enumeren alguns beneficis i obstacles i s'explica la seva relació amb la inclusió educativa. Per acabar, s'exposen les aportacions a la societat del present estudi i es presenten els principis ètics seguits durant la recerca.

Figura 1

Esquema dels apartats del marc teòric.

Font: elaboració pròpia.

Abans de començar amb el primer punt s'exposen alguns criteris de recerca que han guiat la investigació. En primer lloc, s'ha considerat necessari aclarir que segons la Xarxa de Competències Bàsiques (2019), als centres educatius s'utilitzen diferents nomenclatures per referir-se a l'organització dels continguts de manera globalitzada (o no fragmentada). Alguns exemples inclouen: treball per projectes, projectes de treball, aprenentatge basat en problemes o problematització de continguts, dilemes o controvèrsies com a contextos d'aprenentatge, aprenentatge basat en projectes, aprenentatge basat en productes, aprenentatge basat en reptes, aprenentatge autèntic, aprenentatge a partir de contextos reals, continguts integrats o coneixement integrat, projecte interdisciplinari, projecte de recerca, treball de síntesi, treball per reptes o projecte/treball globalitzat.

Per aquest motiu, tot i que l'obtenció de dades en aquest estudi s'ha dut a terme a un centre on la metodologia concreta és el treball globalitzat, per poder obtenir una visió més global

a l'hora d'establir el marc teòric de la investigació, les paraules clau que han guiat els criteris de recerca bibliogràfica han inclòs les diferents nomenclatures exposades al paràgraf anterior, a més dels conceptes d'"enfocaments globalitzadors" i "mètodes globalitzats".

En segon lloc, pel que fa a l'elecció de les fonts, s'ha procurat incloure publicacions el més recent possibles, tot i que alguns dels referents més importants són de la dècada de 1990. Finalment, la informació s'ha recopilat principalment a les bases de dades de *Google Scholar*, *Dialnet* i *Researchgate*, a més de les biblioteques digitals de la Universitat Oberta de Catalunya, la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona.

4.1. Origen i evolució dels enfocaments globalitzadors

El fet de plantejar l'educació des d'un enfocament globalitzador, sorgeix de la necessitat de voler trencar amb la fragmentació de coneixement que existeix als centres educatius en diferents matèries, per aconseguir una educació més sintonitzada amb la societat canviant i globalitzada en la qual ens trobem actualment.

Com apunta la Xarxa de Competències Bàsiques (2019), amb el pas del temps, el volum de coneixements ha augmentat i això ha provocat l'especialització de les disciplines també als centres educatius, creant una fragmentació del coneixement que no existeix a la vida real. Els centres educatius organitzen i planifiquen els ensenyaments de manera compartimentada, avaluant-los també separatament i dificultant que l'alumnat tingui consciència d'aprendre per a la vida real.

Per Torres (2000), "el estudio aislado de las distintas materias no facilita la construcción y la comprensión de nexos que permitan su vertebración, ni entre éstas ni la realidad" (p. 12, citat a Ayllón et al., 2014, p. 1279). L'adquisició de conceptes bàsics està interrelacionada des de diferents disciplines (llenguatge, matemàtiques, ciències) i és essencial la connexió en paral·lel entre elles, amb l'objectiu que l'alumnat pugui dur a terme una transferència del coneixement a diferents àmbits d'aplicació i, com a conseqüència, obtingui un major rendiment i assentament de conceptes. Per tant, els continguts d'una àrea no haurien d'estar aïllats, ja que només adquireixen un vertader sentit a través la complementaritat amb els continguts de les altres àrees. Per aquest motiu, les propostes didàctiques han de partir des de la globalitat (Garrido et al., 2014).

A Espanya, a mitjans de la dècada de 1980 és quan es va començar a plantejar la necessitat d'organitzar el currículum a l'escola d'una forma alternativa a l'organització per matèries que es basen en les diferents disciplines acadèmiques. En aquell moment es va començar a plantejar un currículum centrat en problemes o temes d'estudi que havien de connectar amb els interessos de l'alumnat i que els havien d'ajudar a donar sentit al món on vivien i a ells i elles mateixes. Al començament, aquest propòsit tenia en compte diferents tradicions educatives que havien tingut èxit anteriorment, com els centres d'interès de Decroly o la Pedagogia de Projectes de Kilpatrick influenciada per John Dewey (Hernández, 2002 i 2007).

Posteriorment, a la dècada del 1990, autors com Antoni Zabala, Fernando Hernández o Neus Sanmartí van escriure diverses publicacions sobre formes de treballar els continguts de forma globalitzada sota el nom d'enfocaments globalitzadors. Zabala (1999) va definir els mètodes globalitzats, que són les diverses possibilitats de dur a la pràctica els enfocaments globalitzats, com:

[...] todos aquellos métodos completos de enseñanza que, de una manera explícita, organizan los contenidos de aprendizaje a partir de situaciones, temas o acciones, independientemente de la existencia o no de unas materias o disciplinas que hay que impartir. En los métodos globalizados el alumnado se moviliza para llegar al conocimiento de un tema que le interesa, para resolver unos problemas del medio social o natural que se le cuestionan, o para realizar algún tipo de montaje. (p. 24, citat a Domínguez i Ramon, 2019, p.273).

Més endavant, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE) (BOE núm. 106, 2006) va introduir per primera vegada les competències bàsiques al currículum i, actualment, com ja s'ha explicat al marc normatiu, a la LOMLOE (2020) s'exposa que les diferents matèries es poden agrupar en àmbits, la qual cosa afavoreix el fet de relacionar i integrar continguts de diferents matèries facilitant la realització de projectes basats en problemes o situacions del món real i que es pugui vincular l'aprenentatge amb els interessos de l'alumnat (idDOCENTE, 2020).

Cal esmentar, però, que l'experimentació sobre aquests enfocaments ha tingut un major ressò a l'educació infantil i a la primària, a causa de les característiques pròpies d'aquestes etapes o la preparació inicial dels seus docents, entre altres motius. A l'educació secundària, tot i que en els últims anys s'ha pogut experimentar més, ha estat una evolució difícil per la pròpia idiosincràsia d'aquesta etapa que compta amb unes estructures més nombroses i diferents (Pérez i Gutiérrez, 2020, p.187).

4.2. Característiques dels enfocaments globalitzadors

Pel que fa als temes que es poden tractar en els treballs globalitzats, com expliquen Anguita et al. (2010), al llarg dels anys, a les aules, ha anat sorgint el desig de tractar problemàtiques relacionades amb el món en el que viu l'alumnat, relacionades amb les seves vides i formes de pensar, perquè són els temes que els preocupen vertaderament i que realment interessen l'alumnat. Així doncs, a través dels enfocaments globalitzats es poden tractar temes tan variats com les desigualtats socials i conflictes bèl·lics, els descobriments científics, la influència de l'art, els canvis corporals, etc.

En aquest tipus d'enfocaments, el rol del docent és el d'acompanyant que proposa, regula, pregunta i introdueix continguts quan són necessaris. També és important el treball en equip dels docents que s'han de reunir periòdicament per compartir i dissenyar les activitats de manera conjunta i cercar solucions a les dificultats que puguin sorgir en el procés d'implementació (Xarxa de Competències Bàsiques, 2019).

Segons Pozuelos (1991), els enfocaments globalitzadors possibiliten també fer servir diferents fonts d'informació, cosa que permet percebre diferents matisos i punts de vista que quan s'utilitzen mètodes basats en l'ús d'un únic llibre. De fet, cal destacar també el paper de la tecnologia. Actualment, és imprescindible el seu ús quan es treballa de forma globalitzada, ja que l'accés quotidià i l'ús habitual de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) facilita l'organització i l'execució dels projectes oferint un espai virtual on aglutinar els materials i els processos que es van realitzant.

A més, la tecnologia pot facilitar les formes d'indagació i intercanvi d'informació amb altres persones, perquè permeten l'accés a informació que es troba en qualsevol part del món i que possibilita construir narratives que expliquen els processos d'aprenentatge (Anguita et al., 2010). Aquest treball de cerca i selecció de la informació pot fomentar la capacitat crítica de l'alumnat.

Sobre la interacció en els enfocaments globalitzats, segons Balongo i Mérida (2017), en aquest tipus d'enfocaments l'alumnat se sent escoltat ja des de l'inici del procés, la qual cosa incrementa la seva implicació en les activitats que, obertes i flexibles, els resulten més motivadores i gratificants (citada a Grandia, 2019). De fet, no només es modifica l'estructura acadèmica i la forma d'apropar-se al coneixement, sinó també l'estructura social de l'aula, generant un nou sistema d'interaccions centrat en el treball a l'aula, amb un marcat caràcter cooperatiu, que disminueix les disrupcions i crea un clima d'aprenentatge favorable (Pérez i Gutiérrez, 2020).

Treballar en equip comporta també una organització diferent dels temps. Sobre la gestió del temps, que Murillo i Martínez-Garrido (2018) consideren com un factor d'eficàcia docent que exerceix una influència en el rendiment, aquesta s'optimitza quan es duu a terme un treball globalitzat (citada a Pérez i Gutiérrez, 2020). A l'inici de cada sessió s'organitza la tasca distribuint de forma més eficaç el temps i es dona continuïtat amb el que es va fer en la sessió anterior, augmentat el temps disponible perquè l'alumnat investigui i aprengui, respectant tot el possible el seu ritme d'aprenentatge. A més, és freqüent que es duguin a terme dues classes sense una transició al mig. Aquesta forma de treballar provoca una major motivació en l'alumnat i fa que es redueixi el temps que es triga a començar la classe.

Finalment, pel que fa a l'avaluació, l'enfocament globalitzat fomenta l'heteroavaluació, la coavaluació, l'autoavaluació i l'avaluació grupal, amb l'objectiu de fer conscient l'alumnat de les dificultats trobades i dels resultats obtinguts. A més, com que el treball globalitzat sorgeix d'un context concret i real, aquest fet permet dur a terme una avaluació més ajustada i completa dels aprenentatges adquirits i de les competències desenvolupades. Així doncs, Antúnez (2010) recomana avaluar formativament el procés de manera constant i, en funció dels resultats, modificar el tipus d'intervenció del docent, aspectes organitzatius de l'aula, temporalització, activitats, etc. Alguns instruments d'avaluació poden incloure: el portafolis, les rúbriques o les escales de valoració.

4.3. Beneficis i obstacles als enfocaments globalitzadors

4.3.1. Beneficis

En els enfocaments globalitzats s'accepta allò que l'alumnat ja sap, la qual cosa té molta importància des del punt de vista pedagògic perquè significa començar el treball escolar per allò que cadascú coneix realment sobre el tema, partint sempre dels seus coneixements previs. És a dir, que afavoreix l'aprenentatge significatiu (Pozuelos, 1991).

Per Antúnez et al. (2010), el grau de significativitat de l'aprenentatge dependrà del nivell de connexió dels nous coneixements amb els coneixements previs. Un aprenentatge és més significatiu, llavors, com més vincles substantius i no arbitraris aconseguixi establir entre aquests dos tipus de coneixements. Les situacions educatives que tinguin un enfocament globalitzador, és a dir, que permetin el major nombre de relacions entre els múltiples i variats coneixements previs i els nous, donarà lloc al fet que l'alumnat sigui capaç d'atribuir més sentit a allò que aprèn i que, per tant, aquell aprenentatge pugui ser usat convenientment quan faci falta en diferents contextos.

Es considera que treballar de forma globalitzada implica trencar amb la descontextualització de l'aprenentatge. Es fa possible l'aprenentatge contextualitzat, interrelacionat, significatiu i actiu, perquè generalment, els projectes sorgeixen de la necessitat de donar resposta a un problema o pregunta que s'ha plantejat a l'aula o a l'equip docent. Així, un dels beneficis d'aquesta manera de treballar, d'acord amb Vergara (2015), és que permet connectar amb la realitat, crear experiències educatives en les quals l'alumnat és co-artífex de l'aprenentatge i afavoreix un aprenentatge experiencial, interdisciplinari i integrat.

Treballar de forma globalitzada també afavoreix el desenvolupament de la intel·ligència emocional, les habilitats socials, el treball en equip i l'actitud investigadora i crítica, que són les *soft skills* fonamentals per al creixement acadèmic i professional de l'alumnat. Pel que fa al treball en equip, aquest afavoreix al seu torn l'escolta activa a l'aula i ajuda a establir nous vincles i formes de relacionar-se entre l'alumnat i amb el professorat, afavorint també la col·laboració entre grups i nivells educatius (Pérez i Gutiérrez, 2020).

El treball des d'un enfocament globalitzat no és beneficiós només per l'alumnat, sinó que també té un impacte profund sobre el professorat, que veu potenciat el seu desenvolupament professional i adquireix noves eines per continuar millorant la seva competència didàctica i pedagògica. A més, augmenta la seva formació, proporciona més recursos per atendre la diversitat i permet conjugar diferents estratègies metodològiques, comprovant en la pròpia acció educativa els avantatges i les dificultats que comporten. També afavoreix que els docents d'educació secundària participin més i més activament en processos de reflexió col·laborativa sobre la pròpia pràctica (Pérez i Gutiérrez, 2020).

En resum, es pot dir que són beneficis de treballar de forma globalitzada: el fet que atorga el protagonisme als estudiants, parteix de la seva realitat i està més vinculat als seus interessos i, per tant, resulta més motivador. També fomenta el treball en equip i

l'aprenentatge cooperatiu i significatiu, promou el desenvolupament de diferents habilitats i potencia l'autonomia, l'autoregulació i la metacognició.

4.3.2. Obstacles

Existeixen també alguns obstacles que poden frenar l'adopció dels mètodes globalitzats com és el cas de la inestabilitat del professorat. En molts centres d'educació secundària, la major part del professorat és interí i no es troba de forma definitiva al centre. Aquest fet suposa un canvi entre docents constant que dificulta la continuïtat entre projectes, dificulta l'organització dels equips docents, frena la consolidació de la cultura de centre i dificulta rendibilitzar la formació oferida al professorat. A més, també pot influir l'individualisme tradicional de la funció docent, que acostuma a treballar de manera aïllada a la seva aula i, en canvi, el treball des d'una perspectiva globalitzada requereix un alt nivell de coordinació docent (Pérez i Gutiérrez, 2020).

Un altre obstacle és el fet que els mètodes globalitzats requereixen una adequada formació docent, tant en metodologies actives com en noves tecnologies, la qual cosa suposa que sigui necessària una inversió en formació continua. De fet, passar a treballar d'aquesta forma, implica realitzar canvis metodològics importants i també pot requerir una inversió al centre per la compra de material, especialment de mitjans tecnològics (idDOCENTE, 2020).

Cruzat (2008) també exposa com a inconvenient de l'aprenentatge basat en projectes, però detectable també en altres formes de treball globalitzat, el fet que la transició cap a aquests tipus de metodologies pot ser difícil i costosa, perquè requereix que es produeixin canvis de tipus transversal a l'interior dels centres educatius que impliquen diversos canvis de responsabilitats i perquè es produeix una modificació curricular on els continguts s'aborden des d'una altra perspectiva interdisciplinària, amb més profunditat. Això implica, a més, que l'alumnat necessiti més temps per aconseguir els objectius i el professorat necessiti més temps per preparar les activitats d'aprenentatge (citada a Olagorta, 2018).

4.4. Relació amb la inclusió educativa

Cal recordar que d'acord amb la normativa actual, tota proposta metodològica ha d'estar orientada a la inclusió. Tant des de la recerca com des de la pràctica educativa es posa en relleu la importància d'oferir un currículum dissenyat per a tot l'alumnat i que tota la comunitat educativa es compromet amb la inclusió, evitant pràctiques segregadores.

És necessari realitzar un plantejament flexible, funcional i integrador de l'educació i tenir en compte un Disseny Universal de l'Aprenentatge que proporcioni diferents mitjans de representació i comprensió dels continguts, que combini diferents habilitats, ofereixi opcions per a desenvolupar les funcions executives i de planificació i que mostri medis variats per afavorir la motivació, l'esforç i l'autoregulació de l'alumnat. Els mètodes globalitzats

s'ajusten a aquesta visió de l'educació perquè ofereixen la possibilitat de realitzar activitats en diferents nivells (reproduir, classificar, analitzar, avaluar, crear, etc.) i amb diferents tipus d'habilitats i competències, donant cabuda a tot l'alumnat dintre d'un currículum comú a l'aula ordinària (Pérez i Gutiérrez, 2020).

El treball des de l'enfocament globalitzador educa també l'alumnat en el valor de la diversitat, ja que ensenya a viure-la com un aspecte natural, donant importància a les diferències individuals de tot l'alumnat, per fer evident que la diversitat per ella mateixa és una font d'enriquiment personal i d'aprenentatge. També ajuda a valorar el talent dels altres i a integrar a tots els companys i companyes en l'equip, valorant les fortaleses de cadascú i oferint a cada persona la possibilitat per a desenvolupar-se perquè es poden ajustar els processos d'ensenyament-aprenentatge amb relació als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat (Xarxa de Competències Bàsiques, 2019).

D'acord amb Pujolàs (2008), treballar en equip de forma cooperativa pot afavorir també la inclusió, ja que es potencia l'aprenentatge de tot l'alumnat, tant d'aquells que poden presentar més problemes per aprendre com per aquells que tenen una major facilitat. També facilita la participació activa de tot l'alumnat en el procés d'ensenyament i aprenentatge, accentuant el seu protagonisme en aquest procés, la qual cosa contribueix a crear un clima de l'aula molt favorable per al seu aprenentatge.

D'altra banda, facilita la inclusió i la interacció de tot l'alumnat, siguin quines siguin les seves necessitats educatives, de manera que es dona una relació més intensa i de major qualitat entre l'alumnat. En una estructura d'activitat cooperativa, una persona aconsegueix aprendre allò que el docent li ensenya i també contribueix, a través del treball en equip, a fer que ho aprenguin també els companys i companyes (Pujolàs, 2008).

Finalment, també és interessant destacar que, la implementació dels mètodes globalitzats no es pot dur a terme de forma acrítica responent només a una simple intenció d'implementar estratègies innovadores que generin noves dinàmiques. Com argumenta Bolívar (2005), no existeixen solucions simples ni màgiques que segueixin un sol model, per aquest motiu s'ha de personalitzar la innovació ajustant les propostes en funció del context en el qual s'han de dur a terme. Cada centre ha d'organitzar la seva pròpia metodologia d'acord amb les seves necessitats, la seva situació particular i la seva visió del centre en el qual vol convertir-se. Per tant, és un procés complex que ha d'implicar tota la comunitat educativa en dinàmiques i compromisos que capacitin al centre per autorenovar-se, tenint com a focus de millora l'aprenentatge de l'alumnat.

4.5. Aportacions a la societat i ètica professional

4.5.1. Aportació a la societat

La nostra és una societat que canvia constantment. Per Hargreaves (2003), aquest món postmodern requereix innovacions que puguin donar respostes ràpides i pertinents a la

realitat globalitzada (citat a Delgado, 2009). Per aquest motiu i per preparar millor l'alumnat per poder fer front als reptes d'aquesta societat és necessari que l'educació tingui també una perspectiva i uns mètodes globalitzats, que puguin reflectir millor la realitat.

Aquest estudi pretén recollir i aportar noves dades sobre el treball globalitzat, des d'una perspectiva inclusiva, donant veu al professorat i, sobretot, a l'alumnat perquè puguin compartir les seves experiències com a principals actors en aquesta metodologia. A més, la recerca s'ha dut a terme a l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria, que és una etapa on la pràctica del treball globalitzat no està tan estesa com a les etapes educatives inferiors.

Així, recollint quin és el funcionament del treball globalitzat, com és la comunicació a l'aula, les estratègies pedagògiques que es poden fer servir i l'impacte que té en l'alumnat, es pretén donar a conèixer una mica millor aquesta metodologia de treball globalitzat perquè altres centres del context de Catalunya que estiguin interessats a implementar-la puguin valorar si aquesta pot contribuir a millorar el seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

4.5.2. Ètica professional

A l'hora de dur a terme aquesta recerca s'han tingut en compte diversos principis ètics. Per Buendía i Berrocal (2001), "un acto ético es el que se ejerce responsablemente, evitando el perjuicio a personas, que a veces se realiza inconscientemente, por estar vinculado el daño a los métodos que el investigador utiliza para la consecución de sus fines" (p.2). Seguint les consideracions d'aquests autors, s'han tingut en compte els aspectes ètics següents:

La investigació ha seguit el principi del respecte a l'autonomia dels participants. Per aquest motiu, s'ha informat degudament als participants en la investigació sobre els objectius i finalitats de l'estudi i a més, s'ha elaborat un document de consentiment informat. D'acord amb Bell i Waters (2018), és necessari que qualsevol individu que participi en una investigació rebi i signi aquest document després de rebre tota la informació sobre la finalitat i els possibles riscos de participar en la investigació. En aquest cas, com que han intervingut participants menors d'edat, el consentiment informat ha estat signat per les famílies i tutors legals dels participants, que han tingut el temps suficient de llegir el document i de valorar la seva conformitat per participar.

La participació en l'instrument de recollida de dades en forma de qüestionari en línia ha estat totalment voluntària pels participants adults i menors d'edat. A més, al qüestionari s'ha especificat que en qualsevol moment el participant pot deixar de participar en la recerca. També s'ha respectat la privacitat dels participants en tot moment mantenint el seu anonimat i la seva confidencialitat a l'hora de facilitar informació per la investigació.

Finalment, pel que fa a possibles danys a altres investigadors, s'ha evitat el plagiat de qualsevol font bibliogràfica. No s'ha copiat literalment cap treball d'investigació ni s'han utilitzat fragments sense referenciar l'autoria original.

5. Plantejament del problema

Analitzar quines són les forteses i debilitats del treball globalitzat i com aquesta metodologia afecta el rendiment escolar de l'alumnat d'ESO des de la perspectiva de docents i d'alumnat ordinari i amb NESE és el problema de recerca al qual es pretén respondre amb aquesta investigació.

A Catalunya, un dels centres educatius on es treballa de forma globalitzada, és l'institut Quatre Cantons, al barri del Poblenou a Barcelona. Aquest és un centre públic, d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat. El centre compta amb quatre línies a 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO i dues línies a 1r i 2n de Batxillerat. El centre compta amb un suport intensiu per a l'escolarització inclusiva (SIEI) i al voltant d'un 6% de l'alumnat que s'incorpora al centre demana necessitats educatives especials (Altide, 2021).

L'eix central del projecte educatiu de l'institut Quatre Cantons és el treball globalitzat. En una entrevista, explica Ramon Grau (Mullor, 2013), exdirector del centre, que l'institut es va posar en funcionament el 2011 amb una ESO sense matèries, a partir de centres d'interès que globalitzen els continguts curriculars i es treballen íntegrament a través d'una plataforma virtual de l'aprenentatge.

Al centre no s'imparteixen independentment les matèries de socials, naturals, tecnologia i plàstica, sinó que els continguts d'aquestes matèries es treballen durant una franja de dues hores diàries per centres d'interès i que imparteix un sol docent, apartant-se de la idea d'especialista en una matèria. A més, incorporen continguts de llengua (competència comunicativa i audiovisual) i de competència matemàtica per treballar de forma integrada i contextualitzada els continguts d'aquestes àrees instrumentals (Grau, 2015).

A aquest àmbit curricular l'anomenen TGCI (Treball Globalitzat per Centres d'Interès) i TGPE (Treball Globalitzat de Proposta Externa i variant del TGCI). El treball globalitzat ocupa un total de nou hores a la setmana i cada treball globalitzat dura cinc setmanes. El TGCI se centra en un contingut transversal (l'aigua, el bosc o les diferències, per exemple) que s'analitza des de diferents perspectives. D'acord amb Grau (2015), "el TGCI té un fort enfocament competencial, derivat d'aspectes metodològics: s'hi identifiquen projectes, encàrrecs, problemes, s'estudien casos, es plantegen polèmiques, hi ha recerques i blocs d'activitats" (p. 57). El TGCI pretén incidir en les competències metodològiques d'aprendre a aprendre, autonomia i iniciativa personal, tractament de la informació i competència digital.

El TGPE és un àmbit curricular on l'alumnat rep una proposta de treball procedent d'una entitat externa que implica la realització o resolució d'un encàrrec, un problema, un servei, etc. Per exemple, un teatre de la zona va encarregar la creació d'una peça teatral dedicada a un públic juvenil. Amb el TGPE es pretén que l'alumnat aprengui mentre crea coneixement o saber (en comptes de reproduir-lo), que se situï en el món real i que es relacioni amb altres persones vinculades al món de la cultura, la comunicació, la producció, els serveis o la recerca.

Així doncs, la investigació s'ha dut a terme a l'Institut Quatre Cantons. La mostra va estar formada per alumnat i professorat del mateix centre, concretament de 1r d'ESO. La investigació ha seguit una metodologia quantitativa i qualitativa i les tècniques de recerca utilitzades han estat: qüestionaris, l'observació directa a l'aula i una entrevista amb una de les orientadores del centre que també és docent a 1r d'ESO.

En aquest context, es proposen unes preguntes d'investigació per poder valorar la inclusió que suposa dur a terme un treball globalitzat amb l'alumnat d'ESO:

- Com es planifica i organitza al centre el treball globalitzat?
- Quines estratègies i recursos es fan servir a l'aula per potenciar la participació de tot l'alumnat en el treball globalitzat?
- Com percep l'alumnat amb NESE el fet de treballar cooperativament amb altre alumnat en grups heterogenis?
- L'alumnat observa canvis en les seves expectatives, motivació o rendiment acadèmic quan realitza un treball globalitzat respecte de quan treballa en una matèria concreta? Observen les famílies aquests canvis? I el professorat?

5.1. Objectius del treball

A continuació, a partir de les preguntes d'investigació, es formulen els objectius generals de la recerca i els objectius específics que els concreten. Aquests inclouen tant l'organització prèvia del centre com el treball concret a l'aula amb l'alumnat, l'observació de la comunicació entre alumnat i docent i una valoració de les percepcions de l'alumnat sobre les seves expectatives i motivació.

Els objectius generals (OG) i els objectius específics (OE) són:

O.G.1: Analitzar fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat (ordinari i amb NESE).

- O.E.1.1: Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre.
- O.E.1.2: Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat.
- O.E.1.3: Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent.

O.G.2: Determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat.

- O.E.2.1: Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat.
- O.E.2.2: Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat.

6. Marc metodològic

En aquest apartat es detalla l'enfocament metodològic del present estudi i s'exposen els diferents mètodes quantitatius i qualitatius utilitzats. Posteriorment, es descriu el context i la mostra de l'estudi. Després, s'expliquen detalladament els instruments de recollida d'informació elaborats, s'exposa l'estratègia de recollida d'informació seguida i, finalment, quina ha estat l'estratègia d'anàlisi de dades un cop recollida tota la informació.

6.1. Enfocament metodològic

Per donar resposta als objectius plantejats en aquest estudi, s'ha fet servir un enfocament mixt, perquè combina l'ús de mètodes quantitatius i mètodes qualitatius en el mateix estudi, la qual cosa permet enriquir la comprensió del tema objecte d'estudi i fomentar noves idees (Lopez-Fernandez i Molina-Azorin, 2011).

Des de la metodologia quantitativa es realitza la recol·lecció i anàlisi de dades de forma numèrica i es posa l'èmfasi en la quantificació i la generalització dels resultats i amb els elements d'investigació qualitativa es pretén aconseguir profunditat en el coneixement del tema i identificar els aspectes subjectius de les experiències dels participants (Serveis lingüístics de la Universitat de Barcelona (UB), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Universitat Pompeu Fabra (UPF), Universitat de Girona (UdG), Universitat de Lleida (UdL), Universitat Rovira i Virgili (URV), Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i Universitat de Vic (UVic), 2006).

Un dels beneficis de l'enfocament mixt és que el fet que hi hagi una diversitat de metodologies permet "neutralitzar o eliminar biaixos de determinats mètodes quan aquests es fan servir de manera aïllada [...]" (Rodríguez-Gómez, 2018, p.56). Així, la combinació de les metodologies quantitativa i qualitativa implica una major fiabilitat. Pel que fa als instruments de recollida d'informació, s'han fet servir el qüestionari i l'observació no participant com a mètodes quantitatius i l'entrevista com a mètode qualitatiu.

Pel que fa a la metodologia quantitativa, es tracta d'un disseny no experimental. Segons Mateo (2000) aquest disseny és el més utilitzat en l'àmbit educatiu i ens proporciona tècniques per a descriure la realitat, analitzar relacions, categoritzar, simplificar i organitzar les variables que configuren l'objecte d'estudi. Té menor validesa interna i control, però major validesa externa, ja que la situació és natural i no artificial (Rodríguez-Gómez, 2018).

S'ha utilitzat una metodologia d'enquestes a través d'un estudi transversal i descriptiu, ja que s'han recollit les dades en un moment determinat i d'un mateix grup d'individus. Dintre d'aquesta metodologia s'han fet servir qüestionaris autoadministrats, per poder conèixer l'opinió d'un major nombre de persones. D'acord amb Torrado (2016), el qüestionari és un instrument de recopilació d'informació format per un conjunt limitat de preguntes mitjançant el qual la persona proporciona informació sobre ella mateixa i el seu entorn permetent a l'investigador descriure, relacionar i comparar diferents factors.

També s'ha fet servir una metodologia observacional. Segons O'Leary (2014) aquesta metodologia permet veure les coses per un mateix sense dependre només de les explicacions o interpretacions d'altres persones, ja que pot haver-hi una gran diferència entre el que s'explica i el que realment succeeix. A més, els estudis observacionals no impliquen una manipulació de la conducta, ja que es limiten a registrar la situació. I, també, l'observació permet recollir informació de persones que no sempre poden explicar verbalment allò que interessa a l'investigador, per exemple, és el cas de persones amb determinats graus d'autisme (citada a Rodríguez-Gómez, 2018).

En aquest cas, es tracta d'una observació transparent, ja que els participants han estat conscients que han estat observats, no participant i semiestructurada, perquè s'han utilitzat criteris predeterminats i pautes d'observació, però només com a orientació, deixant espai per registrar elements que no es tenien en compte a la pauta.

Finalment, de la metodologia qualitativa, l'instrument que s'ha fet servir ha estat l'entrevista semiestructurada, que segons Massot et al. (2016), possibilita obtenir informació de forma oral i personalitzada, sobre els esdeveniments viscuts i aspectes subjectius de la persona com les seves creences, actituds, opinions o valors en relació amb la situació que s'està investigant.

S'ha optat per aquest disseny d'investigació, tenint en compte sobretot l'accessibilitat que s'ha tingut a la població i el moment en el qual es troba el curs escolar, el tercer trimestre, amb només dos mesos per finalitzar el curs.

A continuació s'ha elaborat a tall de resum el següent esquema (figura 1) on queda reflectit quin ha estat el disseny de la present investigació:

Figura 2

Esquema de l'enfocament de la investigació.

Font: elaboració pròpia.

6.2. Planificació de la investigació

6.2.1. Context

Aquesta investigació s'ha dut a terme al centre d'educació secundària, institut Quatre Cantons. El centre està situat al Nord-est de Barcelona, al districte de Sant Martí, al barri del Poblenou. Concretament, es troba al carrer Camí Antic de València, 37-39.

Aquest és un centre laic i de titularitat pública i d'acord amb l'actual Projecte de Direcció (Altide, 2021), els principis del centre són l'excel·lència, l'equitat i la formació integral. A més, l'eix central del projecte educatiu de l'institut és el treball globalitzat. Les matèries de socials, naturals, tecnologia i plàstica no s'imparteixen independentment, sinó que els seus continguts es treballen per centres d'interès en franges de dues hores diàries.

Pel que fa a les característiques del context, tant l'índex d'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu com l'índex d'abandonament són molt baixos. També, té un alt grau de satisfacció entre les famílies i bons resultats de la valoració de l'assoliment dels objectius establerts i de la millora dels resultats a partir de l'anàlisi del sistema d'indicadors realitzada per la inspecció del curs 2016-2017.

Pel que fa als resultats acadèmics, el centre té bons resultats per sobre de la mitjana catalana a les competències bàsiques i l'índex de superació de les diferents matèries en les etapes d'ESO i Batxillerat és d'entre el 90 i el 100%. Finalment, l'índex d'alumnat que promociona en els diferents cursos és d'entre el 96 i el 100% i el nombre d'alumnat que gradua està entre el 85 i 94% (Altide, 2021).

La investigació s'ha centrat en l'ESO, en concret, en el 1r curs. Al centre, l'alumnat que inicia l'ESO procedeix de 12 centres d'educació primària de la zona 26 de Barcelona. Per tant, els grups que es conformen a primer són molt heterogenis. A més, d'acord amb el Projecte Educatiu de Centre (Institut Quatre Cantons, 2012), la demanda d'escolarització és alta i el creixement dels grups d'ESO els últims anys ha estat irregular. El present curs 2021-2022, el centre compta amb quatre línies de primer d'ESO. En total, a primer d'ESO hi ha 91 alumnes, 28 dels quals tenen algun tipus de NESE i 25 tenen un pla individualitzat.

6.2.2. Població i mostra

La mostra és un subgrup de la població i segons Hernández, et al. (2014), la població és el "Conjunto de todos los casos que concuerdan con determinadas especificaciones" (p. 174). La població d'aquesta investigació, per tant, és l'alumnat de primer d'Educació Secundària Obligatòria que segueix una metodologia de treball globalitzat.

D'aquesta població, els participants que han configurat la mostra finalment, han estat l'alumnat de 1r d'ESO i una docent de l'institut Quatre Cantons, que a l'any duen a terme diversos TGCI (també anomenats simplement TG pels participants).

Per seleccionar els participants que formen la mostra, s'ha seguit un mostreig no probabilístic per accessibilitat, ja que els participants s'han seleccionat d'acord amb els objectius de l'estudi i, també, en funció de la facilitat d'accés que s'ha tingut per arribar a ells i elles. A més, la participació en l'estudi ha estat voluntària (Rodríguez-Gómez, 2018).

Així, la mostra d'aquesta investigació està formada per membres de l'institut Quatre Cantons de Barcelona. Concretament, es compta amb la participació d'una de les orientadores del centre, que és docent de TGCI a primer d'ESO B i de 41 alumnes de primer A i B, que actualment tenen entre 12 i 13 anys.

6.2.3. Instruments de recollida de dades

Pel que fa als instruments utilitzats per a la recollida de dades de la investigació, s'han seleccionat tres tipus de tècniques diferents: l'entrevista, el qüestionari i l'observació. A l'annex I es pot veure la taula de relació entre els objectius de l'estudi i els ítems dels instruments.

Com a instrument qualitatiu, s'ha realitzat una entrevista presencial a l'orientadora i docent de primer, per conèixer les seves percepcions sobre el tema d'estudi i assolir una major comprensió del mateix (Fàbregues et al., 2016). L'entrevista permet l'obtenció d'informació rica i contextualitzada des de la perspectiva de la persona entrevistada i la seva interactivitat i flexibilitat permeten reajustar i clarificar preguntes i respostes, però com a inconvenient, la informació que proporciona és indirecta, filtrada des de la perspectiva de les persones entrevistades.

Es tracta d'una entrevista semiestructurada, que parteix d'un guió que predetermina la informació necessària, però amb preguntes obertes que permeten que la persona entrevistada pugui tenir una major flexibilitat a l'hora de respondre i així aportar més matisos a les respostes i, perquè si és necessari, es puguin introduir altres preguntes addicionals (Hernández et al., 2014).

L'entrevista consta de setze preguntes obertes dividides en dues seccions: planificació i organització del treball globalitzat al centre (preguntes 1-11) i estratègies que utilitza la docent a l'aula (preguntes 12-16). Les preguntes de l'entrevista es poden consultar a l'annex II.

Com a instruments quantitius, s'han dut a terme dos qüestionaris diferents, un amb l'alumnat i un amb la docent. Els qüestionaris han estat creats *ad-hoc* en ambdós casos. La duració estimada per la realització del qüestionari de l'alumnat és de deu minuts i pel qüestionari de la docent, de cinc minuts aproximadament i les preguntes de tots dos es poden consultar a l'annex II.

En el cas del qüestionari destinat a l'alumnat, aquest es va passar a tota la mostra de l'alumnat i es va realitzar en línia a través de la plataforma Google Forms de forma anònima. El qüestionari té una part introductòria on es descriuen els objectius de l'estudi i el propòsit

d'utilitzar la informació per aquest treball, però, en tractar-se de menors, també es va elaborar una autorització de consentiment informat per entregar a les famílies. El model de consentiment informat emprat ha estat el de la Universitat Oberta de Catalunya i es pot consultar a l'annex III.

El qüestionari consta de nou preguntes en total, dividides en quatre apartats. El primer apartat, de quatre preguntes, fa referència a les dades sociodemogràfiques. La primera pregunta és de resposta curta sobre el centre educatiu i les tres següents sobre el curs, l'edat i el gènere, d'opció múltiple.

El següent apartat fa referència a la valoració personal que fa l'alumne sobre el TG. Es tracta d'una pregunta en forma de taula amb quatre enunciats. Per a cada enunciat l'alumne/a ha d'escollir entre quatre opcions de tipus escala de Likert segons estigui molt en desacord, en desacord, d'acord o molt d'acord amb cada enunciat. Pel següent apartat sobre el treball en grup, el tipus de pregunta (la número 6) és el mateix, també amb quatre enunciats i quatre opcions de resposta.

Les preguntes número 7 i 8 pertanyen a l'apartat anomenat "Un cop acabat el TG" i són dues preguntes on l'alumnat ha de valorar en escales de Likert (de l'1 al 4, sent 1 gens i 4 molt) si recorda els continguts de l'últim TG i si recomanaria aquesta metodologia a altres centres. Dintre d'aquest apartat, l'última pregunta és oberta perquè cada persona pugui afegir altres observacions si ho desitja.

Les escales de Likert en aquest qüestionari tenen quatre opcions de resposta. S'ha decidit deixar opcions parelles de respostes i no introduir una opció intermèdia neutral per afavorir que les persones es pronunciïn de manera favorable o desfavorable respecte cada pregunta (Hernández et al., 2014).

Pel qüestionari de la docent, aquest també es va dur a terme en línia a través de l'eina Google Forms. Aquest qüestionari només consta de tres preguntes. Les dues primeres també amb una escala de Likert de l'1 al 4 per conèixer si la persona considera que un cop finalitzat el TG s'han assolit els seus objectius i si aquest s'ha ajustat a les necessitats de l'alumnat. L'última pregunta és oberta, per donar l'oportunitat d'afegir observacions que la persona cregui convenientes.

Finalment, es va dur a terme una metodologia observacional amb el grup de 1r d'ESO B. L'observació a l'aula va ser transparent, no participant i semiestructurada. D'acord amb Rodríguez-Gómez (2018) l'observació no participant és la més habitual en l'àmbit educatiu. L'investigador recull dades de forma puntual i sense immiscir-se en les dinàmiques del col·lectiu observat amb l'objectiu d'obtenir informació del comportament tal com passa a la realitat quotidiana dels participants i que no pot obtenir-se d'una altra manera.

Per dur a terme l'observació s'han creat dues pautes d'observació; una per observar la docent i una altra per observar l'alumnat. Les pautes han estat creades *ad hoc*, però els ítems per observar la docent s'han basat en el text de *Evaluación del contexto de la actividad escolar del alumno* de Jesús Alonso (2011).

La primera pauta s'ha creat per identificar les estratègies i recursos que utilitza a l'aula la docent per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat (ítems 1-6). I també per analitzar la intervenció directa de la docent amb l'alumnat (ítems 7-10) i com intervé quan la comunicació la tenen els alumnes entre ells i elles. La segona pauta s'ha creat per analitzar la comunicació que s'estableix entre l'alumnat i la docent (ítems 1-4) i entre el mateix alumnat (ítems 5 i 6). Les dues pautes es poden consultar a l'annex II.

6.2.4. Estratègia de recollida de dades

El procés de recollida de dades es va dur a terme durant els mesos d'abril i maig de 2022 a l'institut Quatre Cantons. En primer lloc, es va enviar un correu electrònic al centre per demanar permís per poder fer la investigació al centre. Però, també, es va parlar presencialment amb el director per assegurar la seva conformitat. I, en segon lloc, es van repartir de forma presencial al centre els consentiments informats necessaris amb els participants.

A partir d'aquell moment, el contacte es va fer directament amb l'orientadora responsable de primer d'ESO que també és docent en aquest curs. Amb ella es va mantenir el contacte tant de forma presencial com per correu electrònic al llarg de tot el període de recollida de dades.

La segona setmana de maig es va dur a terme l'entrevista amb l'orientadora-docent de forma presencial al centre durant una hora on ella no tenia classes. Aquest va ser el primer instrument aplicat perquè en aquelles dates, s'iniciava l'últim TGCI del curs i, per tant, les preguntes referents a com s'organitza i s'implementa el treball globalitzat eren apropiades al moment temporal. El mateix dia també es va passar el qüestionari a la docent. I, a la setmana següent, també es va dur a terme l'observació no participant amb el grup de 1r d'ESO B.

Finalment, l'últim instrument en ser aplicat va ser el qüestionari amb l'alumnat. Es va passar al grup de 1r B el qüestionari, que el van respondre de forma individual en aquell mateix moment a les seves tauletes digitals. Per la resta de grups de primer, amb l'ajuda dels seus tutors, es va enviar un correu electrònic amb l'enllaç al qüestionari.

És important aclarir que, en el moment de presentar l'estudi, l'últim treball globalitzat encara no ha finalitzat i no s'ha dut a terme la seva avaluació. Per aquest motiu, els qüestionaris que mesuren l'impacte de l'alumnat i les valoracions sobre l'avaluació de la docent, s'han contestat pensant en l'últim treball globalitzat que sí que es va acabar completament i va ser avaluat.

6.3. Estratègia d'anàlisi de dades

Es detalla a continuació l'estratègia d'anàlisi de les dades recollides que s'ha seguit en aquest estudi. En aquest cas, l'anàlisi de les dades recollides ha estat mixt, ja que s'han recollit i analitzat dades tant quantitatives com qualitatives.

En primer lloc, pel que fa a l'anàlisi de les dades quantitatives, aquestes han sorgit de les preguntes als diferents qüestionaris i dels ítems que recullen les conductes a observar de les pautes d'observació. El programa utilitzat per dur a terme aquesta la seva anàlisi ha estat Microsoft Excel.

Dels resultats dels qüestionaris aplicats a l'alumnat, de cada resposta amb escala de tipus Likert, la informació s'ha representat millor en forma de gràfics per a cada secció del qüestionari. I, dels ítems de les conductes a observar de les pautes d'observació, aquests s'han analitzat a partir de si s'ha donat o no cada ítem.

En segon lloc, pel que fa a les dades qualitatives, aquestes han inclòs les respostes a les preguntes de l'entrevista a la docent. L'essència de l'anàlisi de dades qualitativa és que es reben dades no estructurades a les quals cal proporcionar una estructura organitzant-les en unitats i categories. Aquestes permeten descriure les experiències dels participants segons la seva òptica, però també descobrir categories, patrons i vincles entre les dades, comprendre en profunditat el context que envolta les dades i vincular els resultats amb el coneixement disponible (Hernández et al., 2014).

Per Guba i Lincoln (2005) "la metodologia qualitativa no és una entitat unitària ni homogènia, sinó que hi conviuen diversos enfocaments, fet que condiona les diferències dels abordatges analítics que se'n deriven" (citada a Valero, 2017, p.16). En aquest estudi, primerament s'ha fet la transcripció de l'entrevista amb totes les respostes a les preguntes obertes i després s'ha procedit a fer una categorització, és a dir, crear categories per poder fer l'anàlisi de les dades recollides.

6.4. Temporització

A continuació (taula 1) es presenta el cronograma de la temporització seguida en el treball de camp de la investigació durant les fases de recollida de dades i de la posterior anàlisi de les dades. En el cronograma, les franges que divideixen els mesos indiquen les diferents setmanes.

Taula 1

Temporalització del procés de recollida de dades.

	abr-22	mai-22	jun-22	jul-22
Disseny dels instruments de recollida de dades				
Validació dels instruments				
Selecció de la mostra				
Consentiment informat alumnat				
Entrevista orientadora-docent				
Administració qüestionari orientadora-docent				
Observació no participant				
Administració qüestionari alumnat				
Anàlisi de dades i resultats				
Redacció de conclusions				
Presentació del treball				
Difusió de resultats				

Font: elaboració pròpia.

7. Resultats

7.1. Recollida de dades

Les dades van ser recollides a través de tres instruments. En primer lloc, es va dur a terme una entrevista semiestructurada amb una de les orientadores del centre, que també és docent, el dia 3 de maig de 2022. L'entrevista, de 16 ítems, analitza l'objectiu específic 1.1 (ítems 1-11) i l'objectiu específic 1.2 (ítems 12-16).

En segon lloc, es van dur a terme dues observacions no participants a l'aula de 1r d'ESO B. La pauta d'observació 1, per la primera observació, per a la docent, consta de 13 ítems i es va realitzar el dia 10 de maig de 2022. Els ítems 1-6 es relacionen amb l'objectiu específic 1.2. I els ítems 7-13 amb l'objectiu específic 1.3. I, la pauta d'observació 2, per observar l'alumnat, es va aplicar el dia 10 de maig de 2022 i consta de 6 ítems. Els ítems 1-6 es relacionen amb l'objectiu específic 1.3.

Finalment, en tercer lloc, es van dur a terme dos qüestionaris anònims en línia. El de l'alumnat, de 9 ítems, es va passar el dia 17 de maig de 2022. Els ítems 1-3 es relacionen amb les variables sociodemogràfiques de l'alumnat. L'ítem 6 es relaciona amb l'objectiu específic 1.3 i els ítems 5, 7-8 es relacionen amb l'objectiu específic 2.2. L'altre qüestionari, per la docent, de 3 ítems es relaciona amb l'avaluació final del TG. Es va passar el dia 3 de maig de 2022 i els ítems 1-3 es relacionen amb l'objectiu específic 2.1.

En els qüestionaris és obligatori contestar tots els ítems, incloses les respostes obertes, i no es permet marcar més de dues respostes en un mateix ítem, per tant, no s'han identificat valors perduts. A més, per l'entrevista i les observacions tampoc no va quedar cap ítem sense resposta.

7.1.1. Tractament i codificació de la informació

Abans d'exposar l'anàlisi de les dades recollides, és necessari explicar com s'ha procedit a codificar la informació qualitativa recollida a partir de l'entrevista a la docent de primer d'ESO. Miles i Huberman (1984) afirmen que la millor manera d'organitzar el material d'una entrevista per a la seva posterior anàlisi consisteix en la reducció de dades. Això vol dir que la informació del text es classifica en parts, segons les característiques o propietats que representen el fenomen d'estudi i s'estableix un codi per a cada unitat-contingut (citada a Mejía, 2011).

Així, en primer lloc, s'ha transcrit l'entrevista. Es pot consultar una transcripció completa de l'entrevista a l'annex IV. Després, s'ha dut a terme la categorització i codificació. La categorització és el procés mitjançant el qual el contingut de la informació qualitativa, transcrita al text de camp, es descompon o divideix en unitats temàtiques que expressen una mateixa idea rellevant de l'objecte d'estudi (Mejía, 2011). En aquest cas, la codificació s'ha dut a terme seguint l'ordre de contestació de les preguntes de l'entrevista. A continuació

(taula 2) es mostra parcialment la categorització i codificació de l'entrevista. Es pot veure la taula completa a l'annex IV.

Taula 2

Categorització i codificació de l'entrevista a la docent de primer d'ESO B.

Selecció d'unitats d'anàlisi	Unitats d'anàlisi	Codificació unitats d'anàlisi (categories)
De fet, sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant a mesura que es van implementant i es veuen quines coses funcionen i quines es poden millorar.	sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant.	Temàtica dels TG
A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment hi ha 2 especialistes de tecnologia, 1 de biologia i 1 d'orientació. En principi, només entra un docent per cada TG però, per exemple, com que jo no soc especialista de tecnologia, per una de les activitats que havíem de fer en un TG, vaig demanar ajuda a una companya de tecnologia.	A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment hi ha 2 especialistes de tecnologia, 1 de biologia i 1 d'orientació. En principi, només entra un docent per cada TG.	Professionals implicats en un TG
A l'inici de curs es fan diverses reunions on preparem la programació i tot allò necessari. A més, previ a començar un TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo per poder aplicar-lo.	A l'inici de curs es fan diverses reunions on preparem la programació i tot allò necessari. A més, previ a començar un TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo.	Programació d'un TG

Font: elaboració pròpia.

El següent pas seguit ha estat l'ordenació de la informació per categories i propietats en un índex temàtic, que es pot observar parcialment a continuació, a la taula 3. L'índex complet es pot consultar a l'Annex IV. En aquesta taula també és mostra el percentatge de repetició de cada categoria tenint en compte les 19 unitats d'anàlisi totals que han sorgit de la codificació de l'entrevista.

Taula 3

Índex temàtic per a les categories establertes de l'entrevista i percentatge de repetició de cada categoria.

Índex temàtic		
Categoria	Definició	Percentatge
Perfil persona entrevistada	Rol de la persona entrevistada envers el TG.	Apareix 2 vegades (10,53%).
Nombre i temporització de TGs	Nombre de treballs globalitzats que es duen a terme al llarg del curs i quan es decideixen.	Apareix 1 vegada (5,26%).
Temàtica dels TG	Decisions que es prenen a l'hora de decidir els temes sobre els quals tractaran els treballs globalitzats.	Apareix 2 vegades (10,53%).
Professionals implicats en un TG	Docents que participen en la realització del treball globalitzat.	Apareix 1 vegada (5,26%).

Font: elaboració pròpia.

Finalment, s'ha dut a terme la tabulació, que és l'estructuració i presentació de les dades qualitatives en un conjunt organitzat d'acord amb les categories i propietats que possibilita disposar espacialment de forma global, sistemàtica i operativa les informacions de l'objecte d'estudi. Així, es tracta de condensar, organitzar i posar en evidència les característiques i relacions a les informacions (Mejía, 2011). A la taula 4 es pot consultar una part de la matriu on es presenten les dades de l'entrevista. La taula sencera es pot consultar a l'Annex IV.

Taula 4

Matriu on es presenten les dades de l'entrevista.

Categoria	Cas
	Docent
Perfil persona entrevistada	Ha estat docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest és el seu segon any i actualment és docent a 1r d'ESO B.
Nombre i temporització de TGs	Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs que es decideixen a l'inici del curs.
Temàtica dels TG	Sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant abans del nou curs.
Professionals implicats en un TG	A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment, hi ha dos especialistes de tecnologia, un de biologia i una d'orientació. Però, en principi, només entra un docent a l'aula per a cada TG.

Font: elaboració pròpia.

7.2. Anàlisi de les dades

Pel que fa a les dades sociodemogràfiques dels participants, en l'estudi han participat, finalment, una docent i 41 alumnes de l'institut Quatre Cantons. En total ha participat un 45,1% de tot l'alumnat de 1r d'ESO. Com es pot observar a la taula 1, amb dades recollides a partir del qüestionari a l'alumnat (Annex IV), ha participat alumnat de 1r d'ESO A (51,2%) i 1r d'ESO B (48,8). Un 63,4% dels participants té 12 anys i el 36,6% restant té 13 anys. Del total de participants, 22 persones (53,7%) s'identifiquen com a homes i 19 (46,3%) com a dones.

Taula 5

Dades sociodemogràfiques de l'alumnat (N=41).

Variable	N (%)
Sexe	
Home	22 (53,7%)
Dona	19 (46,3%)
Edat	
12	26 (63,4%)
13	15 (36,6%)
Curs	
1r d'ESO A	21 (51,2%)
1r d'ESO B	20 (48,8%)

Font: elaboració pròpia.

7.2.1. Resultats en relació als objectius específics de la investigació

A continuació, l'anàlisi de dades es presenta per cada objectiu específic, creuant les dades dels diversos instruments. Els objectius general són:

O.G.1: Analitzar fortaleeses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat (ordinari i amb NESE).

O.G.2: Determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat.

Per analitzar aquests es van proposar els objectius específics següents:

Anàlisi O.E.1.1.

El primer objectiu específic plantejat va ser "Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre". Per la seva anàlisi s'han tingut en compte els ítems 1-11 de l'entrevista a la docent de primer (Annex II) que es detallen a continuació.

Taula 6

O.E.1.1- Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre.

Instruments	Ítems/preguntes
Entrevista a la docent	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11.

Font: elaboració pròpia.

Anàlisi ítems 1-11 de l'entrevista a l'orientadora i docent (Annex II)

1. Quin és el teu rol envers el TG?
2. Quants anys fa que treballes com a docent de treball globalitzat?

Taula 7

Perfil de la persona entrevistada.

Categoria	Cas
	Docent
Perfil persona entrevistada	Ha estat docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest és el seu segon any i actualment és docent a 1r d'ESO B.

Font: elaboració pròpia.

Es pot observar a la taula 7 que el rol de la persona entrevistada envers el TG, actualment, pel tercer trimestre del curs 2021-2022, és de docent a 1r B. I aquest és el seu segon any sent docent de treball globalitzat.

3. Quants TG es realitzen al llarg del curs escolar? Es decideixen tots a l'inici del curs?

Taula 8

Nombre i temporització dels treballs globalitzats.

Categoria	Cas
	Docent
Nombre i temporització de TGs	Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs que es decideixen a l'inici del curs. Poden incloure temes com la pobresa, la prehistòria o les plantes.

Font: elaboració pròpia.

A la taula 8 es pot observar pel que fa a la planificació i organització dels TG, que al curs es duen a terme entre 6 i 7 TG que poden variar entre temes com la pobresa o l'estudi de les plantes i que es decideixen a l'inici de curs.

4. Com es decideix quin serà el tema de cada TG?

Taula 9

Temàtica dels treballs globalitzats.

Categoria	Cas
	Docent
Temàtica dels TG	Sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant abans del nou curs.

Font: elaboració pròpia.

S'observa a la taula 9 que els diferents TG es planifiquen segons el currículum per a primer d'ESO. Així, es proposen cada any els mateixos TG per a primer d'ESO, actualitzant-los cada curs segons l'experiència de l'any anterior.

5. Quins departaments estan implicats en un TG? Quants professionals participen en un TG? I, quants docents entren a l'aula al llarg de la setmana per fer TG amb un mateix grup?

Taula 10

Professionals que participen en els treballs globalitzats.

Categoria	Cas
	Docent
Professionals que participen en el TG	A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment, hi ha dos especialistes de tecnologia, un de biologia i una d'orientació. Però, en principi, només entra un docent a l'aula per a cada TG.

Font: elaboració pròpia.

Com es pot observar a la taula 10, sobre els professionals que participen en un TG, el centre no es divideix per departaments, però sí que participen docents de diferents especialitats en un TG. Actualment, a primer d'ESO els especialistes són: dos docents de l'especialitat de tecnologia, un de l'especialitat de biologia i una de l'especialitat d'orientació. A més, només entra un docent a l'aula per TG. És a dir, que tot i que col·laboren diferents especialistes i prenen les decisions sobre el TG conjuntament, no tots donen classe a cada un dels quatre grups, sinó que un és docent només d'un grup.

6. **Quin és el procés que se segueix per posar en marxa (organitzar) un TG?**
7. **Com s'estableix la programació de continguts, activitats, activitats d'avaluació, etc.?**

Taula 11

Programació d'un treball globalitzat.

Categoria	Cas
<p align="center">Programació d'un TG</p>	<p align="center">Docent</p> <p>A l'inici de curs es fan diverses reunions de l'equip del TG on es prepara la programació del TG. Previament a començar un TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo per poder aplicar-lo el nou curs. En aquestes reunions s'elabora la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. que es duran a terme. Pel que fa als continguts, els docents no tenen un llibre de text que els serveixi de base i, en ocasions, han de buscar la informació pel seu compte.</p>

Font: elaboració pròpia.

Com s'observa a la taula 11, pel que fa al procés de posar en marxa el TG, al començament del curs es fan diverses reunions on es prepara la programació i es revisa com es va implementar el TG l'any anterior per poder introduir els canvis necessaris. També, en les reunions de l'equip del TG, s'elabora la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. Pel que fa als continguts, el docent no es disposa d'un llibre de text que serveixi de base i, de vegades, el docent ha de buscar la informació pel seu compte.

8. **Quins són els objectius que planteja la realització el TG?**
10. **Com es duu a terme el seguiment del TG? Cada quant de temps es reuneix l'equip professional implicat?**
11. **Com s'avalua l'assoliment dels objectius del TG per part de l'alumnat?**

Taula 12

Avaluació del treball globalitzat.

Categoria	Cas
	Docent
Avaluació del TG	Amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat. Cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una d'aquestes competències. Al llarg del curs es realitzen reunions setmanals els dimecres a les 13:45h, per valorar el seguiment i l'avaluació. I, a final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los l'any següent.

Font: elaboració pròpia.

A la taula 12 es pot observar que pel que fa a l'avaluació del TG, amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat. I, sobre com s'avalua l'assoliment dels objectius del TG per part de l'alumnat, cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una de les competències. També referent a l'avaluació, es realitzen reunions setmanals i al final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los el curs següent.

9. Com funciona el desdoblament dels grups? Ha afectat l'organització dels grups la Covid-19?

Taula 13

Desdoblament dels grups.

Categoria	Cas
	Docent
Desdoblament dels grups	La Covid-19 ha afectat el desdoblament dels grups de 1r. Originàriament, l'alumnat podia triar entre diversos TG i es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer. Però, actualment, els grups respecten les classes de 1r A, 1r B, etc.

Font: elaboració pròpia.

Com es pot observar a la taula 13, sobre el funcionament del desdoblament dels grups, aquest s'han vist afectats per la pandèmia derivada de la Covid-19. Originàriament, es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer d'ESO, però actualment, d'acord amb els protocols de seguretat implementats durant la pandèmia, els grups de TG respecten les classes de 1r A, 1r B, 1r C i 1r D.

Anàlisi O.E.1.2.

El segon objectiu específic plantejat va ser "Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat". Per la seva anàlisi s'han tingut en compte els ítems 12-16 de l'entrevista a la docent de primer (Annex II) i els ítems 1-6 de la Pauta d'observació 1 (Annex II) que es detallen a continuació.

Taula 14

O.E.1.2- Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat.

Instruments	Ítems/preguntes
Entrevista a la docent	12, 13, 14 i 15.
Pauta d'observació 1	1, 2, 3, 4, 5 i 6.

Font: elaboració pròpia.

Anàlisi ítems 12-15 de l'entrevista a l'orientadora i docent (Annex II)

12. Quina és la metodologia que es posa en pràctica a l'aula?

13. Tots els docents que participeu en el mateix TG seguiu la mateixa metodologia o s'adapta segons cada grup?

Taula 15

Metodologia a l'aula.

Categoria	Cas
	Docent
Metodologia a l'aula	La metodologia que s'usa a l'aula es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG, on consta, per exemple, si es durà a terme treball en equip i de quina manera, quins materials es necessitaran i els recursos. Però es poden fer canvis si es creu convenient perquè aquesta depèn de cada grup i de cada docent. Algun docent pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc.

Font: elaboració pròpia.

Sobre la metodologia que es posa en pràctica a l'aula, s'observa a la taula 15 que aquesta depèn de cada grup i de cada docent. La metodologia que se seguirà es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG, on s'inclou també si es durà a terme treball en equip, de quina manera, quins materials es necessitaran, quins recursos, etc. Tot i que, si és necessari, es poden introduir canvis segons es cregui convenient per a cada activitat en cada moment. En principi, l'equip intenta seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, de l'alumnat i del professor. Per exemple, un docent pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc.

14. Quines estratègies educatives fas servir a l'aula durant les sessions de TG per promoure la participació de tot l'alumnat?

15. Utilitzes estratègies diferents per alumnat amb NESE?

Taula 16

Estratègies educatives a l'aula.

Categoria	Cas
	Docent
Estratègies educatives a l'aula	A l'aula es fa servir una metodologia universal, però depèn molt de cada grup i docent. Les estratègies poden incloure: vídeos i imatges, debats o tasques escrites. També, el docent passa per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los. Com que es parteix del disseny universal de l'aprenentatge, l'alumnat amb NESE pot participar en la majoria d'activitats de TG. Però per la part escrita s'intenta fer més acompanyament i es pot demanar que no facin una part o que contestin una pregunta diferent. En general tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions i estan compromesos amb adaptar quan sigui necessari.

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a les estratègies educatives que fa servir a l'aula durant les sessions de TG per promoure la participació de tot l'alumnat, es pot observar a la taula 16 que a l'aula es fa servir una metodologia universal. S'utilitzen vídeos i imatges, es realitzen debats, també s'intenta introduir tasques on s'ha d'escriure, etc. I, un cop el grup està treballant, s'acostuma a passar per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los quan ho necessitin.

Finalment, sobre si s'utilitzen estratègies diferents per alumnat amb NESE, la realitat és que a la majoria d'activitats de TG poden participar sense problemes perquè parteixen del Disseny Universal de l'Aprenentatge. Però, a la part escrita intenten fer més acompanyament i si hi ha alguna activitat que realment pensen que no és necessària o que no la podran fer, llavors a l'aula poden dir a l'alumne/a que aquella part no cal que la faci o poden demanar que la realitzi parcialment. En general, tot l'equip de docents fa les mateixes adaptacions quan és necessari.

Anàlisi ítems 1-6 de la pauta d'observació 1 (Annex II)

Els resultats de la pauta d'observació 1 (Annex IV) mostren que, de les sis conductes proposades sobre les estratègies que utilitza la docent a l'aula, es van observar quatre. En primer lloc, per l'ítem 1, sobre la conducta "Utilitza estratègies que activen la curiositat de l'alumnat" aquesta sí que es va donar a l'aula. En aquest TG han de treballar la reproducció

i alimentació de les plantes. Han realitzat un experiment, plantant llavors de llenties. Per activar la seva curiositat, la docent els fa preguntes sobre què creuen que passarà amb les llavors plantades, com els afectarà la llum, què passarà si no les reguen, etc.

L'ítem 2, "Proporciona objectius clars i guions que mostren els passos que cal seguir", sí que es va donar a l'aula. L'alumnat ha hagut de treballar en grups de 3 contestant una fitxa relacionada amb l'experiment de les plantes. A l'inici de la sessió, ha explicat quin és l'objectiu de la fitxa i com s'han de resoldre les diferents activitats.

La conducta de l'ítem 3, "Activa els coneixements previs de l'alumnat relacionant el nou contingut amb les classes anteriors", sí que es va donar a l'aula. A l'inici de la sessió ha començat preguntant si recordaven allò que van fer el dia anterior.

L'ítem 4, "Adopta un ritme fàcil de seguir i el seu discurs està organitzat amb exemples i imatges" no es va donar a l'aula. La docent sí que ha adoptat un ritme fàcil de seguir, però les explicacions han estat només orals, sense recursos gràfics i amb pocs exemples.

L'ítem 5, "Controla periòdicament que les relacions que estableix entre les idees s'entenen", només es va donar un cop a l'aula. Després de l'explicació de la fitxa ha preguntat si tothom sabia en quin punt estaven i què havien de fer.

Finalment, l'ítem 6, "Ha utilitzat alguna estratègia per comprovar que s'han assolit els objectius", no es va donar en aquesta sessió, ja que no va donar temps d'acabar la fitxa.

Anàlisi O.E.1.3.

El tercer objectiu específic plantejat va ser "Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent". Per la seva anàlisi s'han tingut en compte els ítems 7-13 de la Pauta d'observació 1 (Annex II), els ítems 1-6 de la Pauta d'observació 2 (Annex II) i l'ítem 6 del Qüestionari alumnat (Annex II) que es detallen a continuació.

Taula 17

O.E.1.3- Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent.

<i>Instruments</i>	<i>Ítems/preguntes</i>
Pauta d'observació 1	7, 8, 9, 10, 11, 12 i 13.
Pauta d'observació 2	1, 2, 3, 4, 5 i 6.
Qüestionari alumnat	6.

Font: elaboració pròpia.

Anàlisi ítems 7-13 de la Pauta d'observació 1 (Annex II)

Sobre la intervenció de la docent amb l'alumnat, la conducta de l'ítem 7, "Escolta l'alumnat de manera activa i dona importància a allò que diu" sí que es va donar a l'aula. Sempre que algun alumne/a ha parlat, la docent l'ha escoltat atentament.

L'ítem 8, "Fomenta la participació de tot l'alumnat" sí que es va donar a l'aula. Ha proposat activitats en grups de 3 persones que requerien parlar entre els membres dels petits grups per poder completar la tasca. A més, tothom ha treballat en la mateixa tasca alhora i ella ha anat realitzant preguntes al grup.

La conducta de l'ítem 9, "Assenyala la part positiva de les respostes de l'alumnat i possibilita la justificació dels errors" sí que es va donar a l'aula. Quan algú ha comès un error, l'ha ajudat a rectificar la resposta.

Pel que fa a l'ítem 10, "Utilitza un to decidit per exercir autoritat i estableix normes raonables" sí, que es va donar a l'aula, però no sempre. En alguns moments sí que va parar la classe quan hi va haver soroll, però en altres ocasions quan alguns alumnes es van aixecar per parlar amb altres, no va comentar res.

I, pel que fa a la Intervenció entre alumnes, l'ítem 11, "Aprofita els moments d'interacció espontània entre l'alumnat per fer reflexionar sobre les conseqüències de les formes d'actuar" no es va donar a l'aula en aquesta sessió.

La conducta de l'ítem 12, "Afavoreix la cooperació entre l'alumnat", sí que es va donar a la classe. Alguns alumnes no van poder venir l'últim dia, i la docent demana als companys que sí que hi van ser ajuda per a poder explicar als altres companys les activitats que van fer a l'aula.

Finalment, l'ítem 13, "Proposa tasques obertes i un guió per facilitar l'organització dels grups", sí que es va donar a l'aula, ja que dintre del guió de la fitxa de les plantes, les preguntes acceptaven una varietat de respostes.

Anàlisi ítems 1-6 de la Pauta d'observació 2 (Annex II)

Pel que fa als resultats de la pauta d'observació 2 (Annex IV), per observar l'alumnat, sobre la intervenció de l'alumnat amb la docent, l'ítem 1, "L'alumnat pregunta dubtes sobre els continguts de les activitats proposades", sí que es va donar a l'aula. I l'ítem 2, "L'alumnat demana l'ajuda del docent per dur a terme les activitats", també es va donar a l'aula.

La conducta de l'ítem 3, "La dinàmica general de l'aula és participativa", sí que es va donar a la classe. Sempre que la docent feia una pregunta al grup, diverses persones aixecaven la mà per respondre i, en un moment concret, tota la classe va respondre una pregunta alhora en veu alta.

L'ítem 4, "L'alumnat interromp el discurs del/la docent", sí que es va donar alguns cops, en especial, a l'inici de la sessió.

Pel que fa a la intervenció entre l'alumnat, l'ítem 5, "L'alumnat respecta el torn de paraula dels companys i companyes". En general sí que es va donar, però en alguns moments, un company no va respectar el torn de paraula d'un altre.

Finalment, pel que fa a l'ítem 6, "L'alumnat s'ajuda i col·laboren entre ells", sí que es va donar a l'aula, sobretot en realitzar la fitxa per treballar en grup sobre les plantes, els membres dels petits grups havien de col·laborar entre ells i elles per poder completar-la.

Com a observació general, s'ha observat que el grup de 1r B és un grup molt participatiu, però a l'hora de treballar en petits grups de 3 o 4 persones es distreuen amb facilitat. A més, els petits grups han estat formats per l'alumnat, per tant, han pogut agrupar-se per afinitat.

Anàlisi ítem 6 Qüestionari alumnat (Annex II)

Taula 18

Ítem 6 de l'instrument sobre el treball en petit grup (Annex IV).

Variable	N (%)			
	Molt en desacord	En desacord	D'acord	Molt d'acord
M'ha ajudat a conèixer altres punts de vista	1 (2,4%)	6 (14,6%)	24 (58,5%)	10 (24,4%)
M'ha ajudat a entendre millor les activitats que he hagut de realitzar	1 (2,4%)	9 (22,0%)	25 (61,0%)	6 (14,6%)
M'ha fet treballar més lentament	4 (9,8%)	22 (53,7%)	12 (29,3%)	3 (7,3%)
Ha resultat gratificant (per realitzar un projecte comú)	1 (2,4%)	4 (9,8%)	28 (68,3%)	8 (19,5%)

Font: elaboració pròpia.

Com es pot observar a la taula 5, per a les respostes relacionades amb el treballa en petit grup, un 58,5% dels participants està d'acord amb l'enunciat: "M'ha ajudat a conèixer altres punts de vista". Mentre que un 24,4% està molt d'acord amb l'afirmació, i un 14,6% està en desacord. El 2,4% restant està molt en desacord amb l'enunciat.

Un 61% està d'acord amb l'enunciat "M'ha ajudat a entendre millor les activitats que he hagut de realitzar". Un 14,6% està molt d'acord amb l'enunciat, però un 22% està en desacord. I el 2,4% restant està molt en desacord.

Un 53,7% dels participants està en desacord amb l'enunciat "M'ha fet treballar més lentament". Un 9,8% està molt en desacord, un 29,3% està d'acord amb l'enunciat i un 7,3% està molt d'acord. Aquest enunciat és el que ha tingut major varietat de respostes pel que fa a l'ítem 6 de l'instrument.

Finalment, un 68,3% dels participants estan d'acord amb l'enunciat "ha resultat gratificant (per realitzar un projecte comú)" i un 19,5% estan molt d'acord. En aquest cas, un 9,8% estan en desacord i un 2,4% molt en desacord. Per aquest enunciat hi ha hagut la menor diversitat de respostes pel que fa a l'ítem 6 de l'instrument.

Anàlisi O.E.2.1.

Pel segon objectiu general, el primer objectiu específic plantejat va ser "Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat". Per la seva anàlisi s'han tingut en compte els ítems 1, 2 i 3 del Qüestionari avaluació final (Annex II) que es detallen a continuació.

Taula 19

O.E.2.1- Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat.

Instruments	Ítems/preguntes
Qüestionari avaluació final (docent)	1, 2 i 3.

Font: elaboració pròpia.

Anàlisi ítems 1, 2 i 3 Qüestionari avaluació final (docent) (Annex II)

Pel que fa a les respostes (Annex IV) al qüestionari sobre l'avaluació del TG que va contestar la docent, per l'Ítem 1, "Consideres que es van assolir els objectius plantejats pel TG?", en l'escala entre 1 (gens) i 4 (molt), la docent va seleccionar el número 3. I, per l'ítem 2, "Consideres que la realització del TG es va ajustar a les necessitats de l'alumnat?", en l'escala entre 1 (gens) i 4 (molt), també va seleccionar el valor 3.

Finalment, per l'ítem 3, que era la pregunta oberta per permetre afegir altres observacions, la docent va contestar que cal tenir en compte la diferència de nivells, les característiques del grup i cada alumne/a, etc. a l'hora de valorar l'assoliment dels objectius.

Anàlisi O.E.2.2.

Finalment, el segon objectiu específic plantejat va ser “Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat”. Per la seva anàlisi s'han tingut en compte els ítems 4, 6, 7 i 8 del Qüestionari alumnat (Annex II) que es detallen a continuació (taula 7).

Taula 20

O.E.2.2- Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat.

Instrument	Ítems/preguntes
Qüestionari alumnat	5, 7, 8 i 9.

Font: elaboració pròpia.

Anàlisi ítems 5, 7, 8 i 9 del Qüestionari alumnat (Annex II)

Taula 21

Ítem 5 de l'instrument sobre la valoració personal que fa cada alumne del TG (Annex IV).

Variable	N (%)			
	Molt en desacord	En desacord	D'acord	Molt d'acord
M'ha resultat útil	1 (2,4%)	3 (7,3%)	21 (51,2%)	16 (39,0%)
M'ha resultat interessant (connectada als meus interessos)	1 (2,4%)	4 (9,8%)	30 (73,2%)	6 (14,6%)
M'ha resultat motivadora	0 (0%)	9 (22,0%)	27 (65,9%)	5 (12,2%)
M'ha resultat fàcil	0 (0%)	9 (22,0%)	23 (56,1%)	9 (22,0%)

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a l'ítem 5, sobre la valoració personal que fa l'alumnat de la realització de l'últim TG que es va realitzar, com es pot veure a la taula 8, un 90,2% dels participants consideren que realitzar el TG els ha resultat útil, ja que un 51,2% estan d'acord amb l'enunciat “M'ha resultat útil” i un 39% està molt d'acord. En canvi, un 7,3% està en desacord amb l'enunciat i un 2,4% molt en desacord.

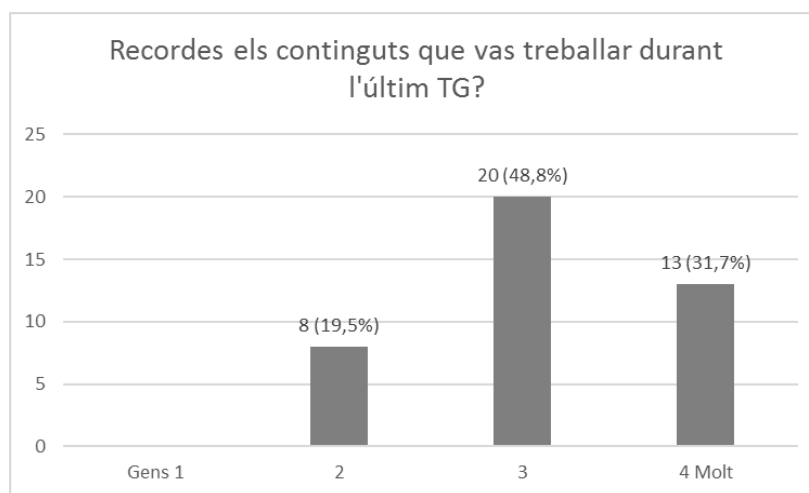
Un 73,2% està d'acord amb l'enunciat “M'ha resultat interessant (connectada als meus interessos)”, un 14,6% està molt d'acord. En aquest cas, un 9,8% està en desacord i un 2,4% molt en desacord.

Pel que fa a l'enunciat referent a la motivació que ha suscitat en l'alumnat la realització de l'últim TG, un 65,9% està d'acord amb l'enunciat "M'ha resultat motivadora". Un 12,2% està molt d'acord, i el 22% restant en desacord.

Finalment, un 56,1% està d'acord amb l'enunciat "M'ha resultat fàcil". Un 22% està molt d'acord i un altre 22% està en desacord.

Gràfic 1

Ítem 7 de l'instrument, sobre el grau en que l'alumnat recorda allò que va treballar en l'últim TG (Annex IV).

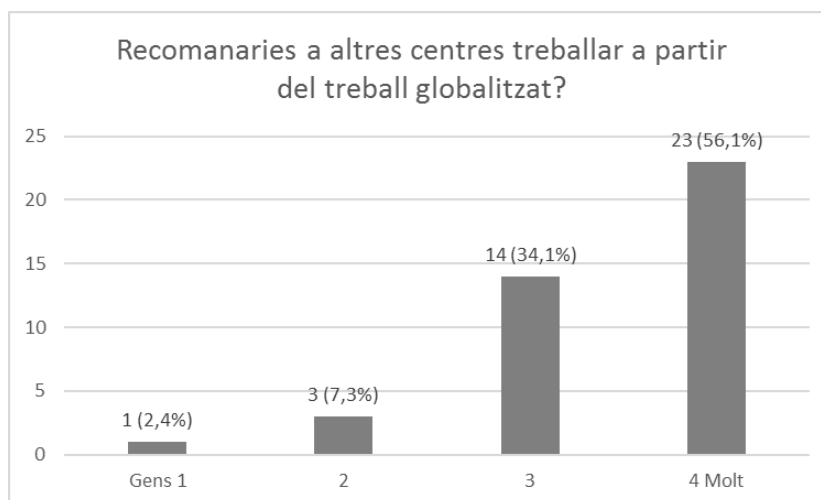

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a l'ítem 7, amb el qual es pretén valorar si l'alumnat recorda allò que va treballar en l'últim TG que va completar, com es pot observar a la figura 3, en l'escala que va del valor 1 (gens) al 4 (molt), un 19,5% dels participants ha seleccionat el valor 2, un 48,8% el valor 3 i un 31,7% ha escollit el valor 4.

Gràfic 2

Ítem 8 de l'instrument, sobre si l'alumnat recomanaria treballar a partir del treball globalitzat a altres centres (Annex IV).

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a l'ítem 8, a la figura 4 es pot observar en quin grau recomanaria l'alumnat treballar a partir del treball globalitzat a altres centres. En l'escala que va d'1 (gens) a 4 (molt), un 2,4% dels participants ha seleccionat el valor 1, un 7,3% el valor 2, un 34,1% el valor 3 i, finalment, un 56,1% dels participants el valor 4.

Per últim, l'ítem 9, és una pregunta oberta en la qual l'alumnat tenia l'opció d'afegir altres observacions no incloses en el qüestionari. Per aquest ítem, 13 persones no han afegit cap comentari o observació final. D'aquells participants que sí que han afegit un comentari, les observacions realitzades s'agrupen en:

Aquelles observacions que destaquen que treballar en un TG ha estat interessant: "Que és una forma molt més dinàmica i interessant (segons jo), de treballar", "M'ha semblat molt interessat el TG" i "TG es una assignatura molt guay i interessant". Tot i que també hi ha una opinió diferent: "Aquest treball m'ha semblat una mica interessant i a la vegada avorrit".

Altres observacions destaquen que a la persona li ha agradat fer TG: "M'agrada fer TGs", "Ha estat bé, ja que el tipus de treball i del que va, m'ha agradat." Una observació fa referència a que ha resultat fàcil el TG: "L'últim TG ha sigut fàcil, jo ja sabia moltes coses sobre el TG". En contraposició, una observació ha estat: "Aquest tg no a servit per res i no m'ho he passat bé".

I, finalment, una persona ha observat que: "Crec que TG hauria de ser una matèria en la que es treballés més amb les capacitats o facilitats de cada alumne." Aquesta persona afegeix: "hi ha gent a l'aula que podria aprendre coses en aquell TG que no surten al currículum però estaria bé aprendre-les ja que tenen la capacitat, però per la necessitat de que tot el grup tingui un nivell "igual" "no els hi deixen" aprendre-ho".

8. Conclusions

8.1. Discussió i conclusions de la investigació

Durant el desenvolupament de l'estudi s'ha obtingut informació sobre el funcionament i l'organització del treball globalitzat en un centre d'educació secundària, des de la perspectiva dels docents i l'alumnat. La discussió d'aquestes dades ha permès arribar a una sèrie de conclusions relacionades amb els objectius de recerca, les preguntes d'investigació i el marc teòric, que s'exposen a continuació.

Per una banda, pel que fa al primer objectiu general de l'estudi, aquest es concreta en tres objectius específics. En relació a l'objectiu O.E.1.1. "Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre" que coincideix amb la pregunta d'investigació "Com es planifica i organitza al centre el treball globalitzat?", aquest objectiu s'ha assolit, a partir de la informació recollida de l'entrevista amb la docent. En aquesta, s'ha conegut sobre la planificació del TG, que al llarg del curs es fan uns sis TG a primer d'ESO, però en aquest cas concret, es tenen ja decidits a principis de curs, perquè es basen en el currículum de primer i el que es fa després és actualitzar-los segons com es va veure la implementació el curs anterior.

Aquest fet contradiu algunes de les definicions sobre el treball globalitzat d'alguns autors que consideren que el treball globalitzat és més contextualitzat i significatiu per l'alumnat perquè, generalment, els projectes sorgeixen de la necessitat de donar resposta a un problema o pregunta que s'ha plantejat a l'aula o a l'equip docent (Fernando Hernández, 2017; Zabala, 1999, citat a Domínguez i Ramon, 2019). En aquest cas, la pregunta no ha sorgit de l'alumnat tot i que és important explicar que originàriament, i d'acord amb Ramon Grau (Mullor, 2013), l'alumnat podia triar d'entre diversos TG segons els seus interessos, però actualment i derivat de la pandèmia de la Covid-19, aquest ja no és el cas.

Pel que fa als temes que pot tractar un treball globalitzat, tot i que no el selecciona l'alumnat, també poden tractar tèmics tan variats com les desigualtats socials o els descobriments científics, com expliquen Anguita et al. (2010). Per exemple, a principi de curs a primer d'ESO es va fer un TG sobre la pobresa, tractant així problemàtiques relacionades amb el món en el qual viu l'alumnat, ja que són temes que els preocupen i interessen.

Sobre l'organització dels TG, el centre no es divideix per departaments, però sí que participen docents de diferents especialitats en un TG. A primer d'ESO són: dos docents de tecnologia, un de biologia i una d'orientació. Aquest equip, al començament de curs realitza diverses reunions on actualitzen els TG i preparen la programació del curs amb les activitats, recursos, sortides, etc. Després es continuen fent reunions de seguiment i avaluació setmanals durant tot l'any. En aquest cas, la informació obtinguda corrobora afirmacions com les de la Xarxa de Competències Bàsiques (2019), segons la qual és imprescindible el treball en equip entre els docents que s'han de reunir periòdicament per compartir i dissenyar les activitats de forma conjunta i cercar solucions a les dificultats que puguin sorgir.

En relació a l'objectiu O.E.1.2. "Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat", que sorgeix de la pregunta d'investigació "Quines estratègies i recursos es fan servir a l'aula per potenciar la participació de tot l'alumnat en el treball globalitzat?", aquest s'ha assolit a través de l'observació a l'aula així com de l'entrevista a la docent. Així, s'ha conegut que la metodologia es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG que inclou si es durà a terme treball en equip, quins materials i recursos es necessitaran, etc. En principi, tot l'equip intenta seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, de l'alumnat i del professor, coincidint amb les afirmacions de Bolívar (2005) segons el qual, cada centre ha d'organitzar la seva pròpia metodologia d'acord amb les seves necessitats, la seva situació particular i la seva visió del centre en el que vol convertir-se.

Pel que fa a les estratègies que fan servir durant les sessions de TG per promoure la participació de tot l'alumnat, a l'aula es fa servir una metodologia universal. S'utilitzen vídeos i imatges, es fan debats, tasques escrites i fitxes i s'utilitza molt la tauleta digital. Aquest fet coincideix amb les explicacions d'autors com Fernando Hernández (2017) o Pozuelos (1991) que expliquen que per fer treball globalitzat, s'han de fer servir recursos i entorns per aprendre més enllà dels llibres de text, fent servir diferents fonts d'informació, cosa que permet percebre diferents matisos i punts de vista i destacant sobretot el paper de la tecnologia que facilita l'organització i l'execució dels projectes oferint un espai virtual on aglutinar els materials i els processos que es van realitzant.

A l'aula, la docent també passa per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los, utilitza estratègies que activen la curiositat de l'alumnat i activa els seus coneixements previs relacionant el nou contingut amb el de les classes anteriors. També proporciona objectius clars i guions per afavorir l'organització dels grups de treball a l'aula i adopta un ritme fàcil de seguir, tot i que el seu discurs no sempre ha inclòs exemples o recursos gràfics. En algun moment, ha controlat que les relacions que estableix entre les idees s'entenen, preguntant explícitament si tothom sabia en quin punt estaven i exactament què havien de fer. Es corrobora l'explicació de Fernando Hernández (2017) segons la qual el rol del docent en aquest tipus de metodologia és el d'acompanyant que interroga, problematitza i assenyala diverses possibilitats a l'alumnat.

Finalment, sobre l'ús d'estratègies diferents per alumnat amb NESE, aquestes no són necessàries a la majoria d'activitats de TG, perquè les activitats parteixen del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA), seguint la normativa del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, on s'especifica que tot l'alumnat, sense excepcions, ha de poder beneficiar-se de les mesures i suports universals, amb l'objectiu de desenvolupar-se personalment i socialment i avançar en les competències de cada etapa educativa. Però si hi ha alguna activitat que realment pensen que no és necessària o que no la podran fer, a l'aula li poden dir que aquella part no cal que la faci o que la faci parcialment. A la part escrita intenten fer més acompanyament i els exàmens els fan adaptats també. En general tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions i estan compromesos amb adaptar realment quan sigui necessari.

En relació amb l'objectiu O.E.1.3. "Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent", s'ha assolit a través de la informació recollida per les pautes d'observació a docent i alumnat i l'ítem 6 del qüestionari a l'alumnat.

Pel que fa a la interacció de la docent cap a l'alumnat, s'ha observat que la docent ha escoltat l'alumnat de forma activa i ha donat importància a les seves idees. A més, ha fomentat la participació de tot l'alumnat i ha donat l'oportunitat de rectificar els seus errors quan ha calgut. Es confirma així la teoria de Balongo i Mérida (2017), sobre com l'alumnat se sent escoltat en aquest tipus d'enfocaments, la qual cosa incrementa la seva implicació en les activitats i la seva motivació i s'afavoreix un clima aprenentatge favorable (citada a Grandia, 2019). Probablement, com a conseqüència d'aquest clima favorable, pel que fa a la interacció de l'alumnat cap a la docent, l'alumnat ha preguntat dubtes i demanat ajuda a la docent quan ha estat necessari i, en general, la dinàmica de l'aula ha estat molt participativa.

S'ha pogut observar que l'alumnat, tot i distreure's en alguns moments, sí que ha col·laborat entre ells quan han hagut de fer tasques en petits grups de 3 persones. A més, s'ha observat que la major part de l'alumnat enquestat considera que el fet de treballar en grup l'ajuda a conèixer altres punts de vista i també està d'acord en que treballar en grup ajuda a entendre millor les tasques que ha de realitzar. D'acord amb Pujolàs (2008), això ha pogut succeir perquè en una estructura d'activitat cooperativa, una persona aconsegueix aprendre allò que el docent li ensenya i també contribueix, a través del treball en equip, a fer que ho aprenguin també els companys i companyes.

Finalment, per un gran percentatge de l'alumnat, treballar en grup ha resultat gratificant, fruit d'haver realitzat un treball comú i més de la meitat de l'alumnat, considera que el fet de treballar en grup no l'ha fet treballar de forma més lenta. Es corroboren les afirmacions de Zabala (2010) i Pujolàs (2008), sobre com el treball en petits grups fomenta un alt nivell d'implicació del grup-classe i contribueix a tenir en compte les diferents possibilitats i interessos de l'alumnat a l'aula, perquè ningú quedi desconnectat, ja que es potencia l'aprenentatge de tot l'alumnat, tant d'aquells que poden presentar més problemes per aprendre com per aquells que tenen una major facilitat. Cal esmentar, però, que un dels alumnes ha expressat que, precisament, l'alumnat que té un nivell de consolidació més ràpid, acaba avorrint-se, ja que no es fomenta que pugui continuar aprenent més enllà dels continguts programats.

Per últim, pel que fa a la pregunta d'investigació: "Com percep l'alumnat amb NESE el fet de treballar cooperativament amb altre alumnat en grups heterogenis?", finalment, no s'ha pogut fer una distinció entre alumnat amb NESE i sense NESE al qüestionari. Per tant, tothom ha respost el mateix qüestionari i s'ha recollit l'opinió sobre el treball cooperatiu de tot l'alumnat de la mostra en general.

Així doncs, després d'analitzar els objectius específics, podem concloure pel primer objectiu general, "Analitzar fortaleeses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat (ordinari i amb NESE)", que, són fortaleeses del treball globalitzat la bona interacció entre docent i alumnat i entre alumnat i alumnat, de la qual s'ha fet una bona

valoració del treball en grup per part d'alumnat i docent. De fet, per Martínez-Celorrio (2015) aquest factor es pot relacionar a l'existència d'un clima positiu a l'aula i a la millora de la motivació i l'assertivitat de l'alumnat.

També és una fortalesa la inclusió de tot l'alumnat en totes les activitats de TG, ja que es parteix del DUA i la bona predisposició a l'hora d'adaptar, per part de l'equip docent, en el cas de ser necessari. A més, també és una fortalesa la forma en que es relacionen els continguts nous amb el coneixement previ de l'alumnat, fomentant l'aprenentatge significatiu que Pozuelos (1991) i Antúnez (2010) consideren imprescindible quan es treballa a partir d'enfocaments globalitzats.

Com a debilitats es podria destacar el fet que els temes de TG no parteix totalment dels interessos de l'alumnat, ja que estan ja proposats en funció del currículum, però tot i això, l'alumnat ha valorat que en general sí que han trobat els continguts connectats a la seva realitat. Un altre punt feble és el fet que la pandèmia de Covid-19 ha afectat l'organització i desdoblament de l'alumnat impeding el foment de sentiment d'identitat de primer d'ESO comú.

Finalment, una altra debilitat és el fet que els docents no disposen d'un llibre de text que serveixi de base i han de buscar la informació pel seu compte, la qual cosa és difícil quan la persona no és docent de l'especialitat del tema del TG. Això confirma els arguments d'Olagorta (2018), sobre com el fet de treballar de forma globalitzada, on els continguts s'aborden des d'una perspectiva interdisciplinària, implica que els docents necessiten més temps per preparar les activitats d'aprenentatge. I, també, la necessitat de dur a terme una adequada formació docent (idDOCENTE, 2020).

Per una altra banda, el segon objectiu general es concreta en dos objectius específics. En relació amb l'objectiu O.E.2.1. "Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat", aquest s'ha assolit a partir del qüestionari a la docent on, la seva percepció ha estat que, en general, sí que s'han assolit.

En l'entrevista a la mateixa docent s'ha conegut que els objectius del treball globalitzat en el centre sempre són treballar i avaluar sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació, la competència digital, el treball en equip, aprendre a aprendre i creativitat. I, en el primer ítem del qüestionari, que pregunta si s'han assolit els objectius, en l'escala de l'1 al 4, sent 4 la nota superior, la docent ha escollit el valor 3. Per tant, en general sí que s'han assolit aquests objectius. Aquest fet es podria explicar segons teories com la d'Antúnez et al. (2010), que expliquen que el fet de sorgir d'un context real i quotidià, permet una avaluació més ajustada i completa dels aprenentatges adquirits i de les competències desenvolupades durant el treball globalitzat, fomentant una avaluació formativa i constant que es pot modificar en funció dels resultats, dels aspectes organitzatius de l'aula, de la temporalització, etc.

L'objectiu O.E.2.2. "Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat", s'ha assolit a través dels diversos ítems del qüestionari a l'alumnat, on s'ha conegut que més de la meitat de l'alumnat participant considera que el treball globalitzat sí que li ha resultat útil,

interessant (relacionat amb els seus interessos), motivador i fàcil. La majoria també recomana a altres centres el treball globalitzat i recorda un nombre elevat de coses de l'últim TG realitzat. Es corrobora, doncs, l'argument de Torres (2000), segons el qual l'adquisició de conceptes bàsics està interrelacionada des de diferents disciplines i la connexió en paral·lel entre elles afavoreix la transferència del coneixement a diferents àmbits d'aplicació i, com a conseqüència, s'obté un major assentament de conceptes (citat a Ayllón et al., 2014).

El mateix alumnat ha expressat que troben el fet de realitzar un TG interessant i agradable i que s'aprenen coses de molts aspectes. Així i tot, una persona ha puntualitzat que a l'aula no es gestiona bé la diferència de nivells entre la capacitat o velocitat de comprensió entre l'alumnat i que això perjudica aquells que consoliden la informació més ràpidament i que, en comptes de continuar aprenent, es veuen obligats a realitzar feines repetitives o a ajudar a altres companys i companyes.

Pel que fa a l'última pregunta d'investigació: "L'alumnat observa canvis en les seves expectatives, motivació o rendiment acadèmic quan realitza un treball globalitzat respecte de quan treballa en una matèria concreta? Observen les famílies aquests canvis? I el professorat?", es pot afirmar, per tant, que tant l'alumnat com el professorat sí que han pogut aportar les seves observacions respecte als canvis positius en la motivació i rendiment acadèmic de l'alumnat, però finalment no s'ha pogut comptar amb l'opinió de les famílies. Per la qual cosa, la pregunta ha estat resposta només de forma parcial.

Així, doncs, després d'analitzar els objectius específics, podem dir del segon objectiu general, "Determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat", que aquest s'ha assolit. En general, els objectius que proposava el treball globalitzat s'han assolit i a l'alumnat li ha agradat i li ha semblat útil aquesta forma de treballar. Per tant, la valoració sobre el treball globalitzat és positiva i es pot confirmar que afavoreix la millora del rendiment acadèmic de l'alumnat.

8.1.1. Conclusions de la investigació

Aquest estudi s'ha centrat en el cas de l'institut Quatre Cantons de Barcelona, però després de dur a terme la investigació i analitzar tots els resultats obtinguts, s'han arribat a unes conclusions generals, que són:

- Els temes del treball globalitzat depenen del currículum de l'ESO, però com que s'integren coneixements de diferents matèries poden incloure temes molt variats com la pobresa o l'estudi de les plantes.
- La pandèmia de la Covid-19 ha afectat l'organització i desdoblament dels grups.
- En un mateix treball globalitzat col·laboren docents de diferents especialitats. Aquest equip realitza diverses reunions al començament de curs per preparar la programació de les activitats, recursos, sortides, etc. Després es continuen fent reunions de seguiment i avaluació setmanals.

- Els docents poden trigar més a preparar les activitats que formen part del treball globalitzat quan la persona no és de l'especialitat del tema del treball globalitzat i no disposa d'un llibre de text que serveixi de base.
- La metodologia es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació. Tot l'equip intenta seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, de l'alumnat i del professor/a.
- A l'aula es fa servir una metodologia universal que ajuda a la inclusió de tot l'alumnat perquè les activitats parteixen del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA).
- Per promoure la participació de tot l'alumnat fan servir diferents fonts d'informació i s'inclouen diferents recursos com vídeos i imatges, debats, fitxes, etc.
- A l'aula, el professorat adopta un rol d'acompanyant que utilitza estratègies que activen la curiositat de l'alumnat i activa els seus coneixements previs relacionant el nou contingut amb el de les classes anteriors. També proporciona objectius clars i guions per afavorir l'organització dels grups de treball.
- El treball globalitzat fomenta un clima d'aprenentatge favorable on el professorat escolta l'alumnat de forma activa i dona importància a les seves idees i on l'alumnat pot preguntar dubtes i demanar ajuda quan és necessari, fomentant la participació.
- L'alumnat col·labora entre ells quan han de fer tasques en petits grups i considera que el fet de treballar en grup l'ajuda a conèixer altres punts de vista i a entendre millor les tasques que ha de realitzar.
- És possible que l'alumnat que té un nivell de consolidació més ràpid, pugui avorri-se, si no es fomenta que pugui continuar aprenent més enllà dels continguts programats.
- A més, l'alumnat considera que el treball globalitzat sí que li ha resultat útil, interessant (relacionat amb els seus interessos i la seva realitat), motivador i fàcil i recomana a altres centres el treball globalitzat.
- La interrelació de conceptes de diferents disciplines ajuda a l'alumnat a recordar un nombre elevat de coses dels treballs globalitzats que realitza.
- El treball globalitzat avalua sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació, la competència digital, el treball en equip, aprendre a aprendre i la creativitat.
- Des de la perspectiva docent, en general, els objectius del treball globalitzat sí que s'assoleixen.

8.2. Limitacions de la investigació i propostes de millora

Un cop finalitzat l'estudi, després d'analitzar els resultats obtinguts i d'haver arribat a unes conclusions, s'han trobat algunes limitacions i s'ofereixen algunes propostes per millorar-les en futures investigacions.

Pel que fa a la representativitat de la mostra, aquesta ha estat baixa, ja que de 91 alumnes de primer d'ESO, només s'ha comptat amb l'opinió de 41 persones, menys del 50% (un 45,1%). I, pel que fa al professorat, només s'ha pogut comptar amb la participació d'una

docent del centre. La baixa representativitat de la mostra ha pogut afectar a les inferències que s'han trobat després d'analitzar els resultats.

La mostra ha estat inferior del que s'hauria desitjat com a conseqüència de la limitació de temps amb la que ha comptat la investigació, ja que ha dificultat l'accés a una mostra major. En cas de poder reproduir l'estudi o de tornar a fer una investigació similar, seria preferible poder comptar amb més temps per poder arribar a accedir no només a algunes classes d'un curs, sinó que es podria intentar comptar amb la participació de tots els cursos del centre i poder investigar així la influència d'un major nombre de variables, com per exemple, l'edat dels participants. També seria interessant poder comptar amb la participació de més centres educatius, de diferents poblacions, per garantir una major representativitat.

Pel que fa a les debilitats del disseny, sobre els instruments de recollida de dades, per enriquir el coneixement sobre la metodologia estudiada, també es podria haver dut a terme una entrevista amb una persona experta acadèmica en la matèria. A més, hauria estat interessant poder realitzar més entrevistes, amb algun alumne/a per aprofundir més en la seva percepció sobre el TG, però sobretot s'ha trobat a faltar més participació docent. Seria interessant poder entrevistar més docents sobre la seva experiència amb el TG o, si més no, elaborar algun qüestionari més accessible que permeti recollir la seva opinió.

Per exemple, es podria aprofundir en la seva opinió respecte si troben que el treball globalitzat és també beneficiós pels docents, si veuen potenciat el seu desenvolupament professional i han adquirit noves eines per continuar millorant la seva competència didàctica i pedagògica o si consideren que la inestabilitat de professorat en un centre pot afectar els resultats del treball globalitzat com suggereixen Pérez i Gutiérrez (2020). A més, també es podria preguntar sobre la seva opinió respecte a l'adequació de la formació que reben i com aquesta es podria millorar per ajudar a afrontar millor els reptes de la docència en una especialitat per la qual no tenen experiència.

Com a limitació del qüestionari que s'ha passat a l'alumnat, no es recull si l'alumne/a que respon té algun tipus de NESE, per tant, no s'ha pogut determinar quins canvis en el seu rendiment han estat diferents dels de l'alumnat sense NESE. Tot i que, com s'ha pogut observar, en el centre estudiat, es procura que l'alumnat pugui participar en totes les activitats dissenyades segons el disseny universal de l'aprenentatge, es podria afegir una pregunta a les dades sociodemogràfiques en aquest sentit de cara a futurs estudis per poder fer una valoració de la seva inclusió al TG més completa.

Finalment, en relació a les preguntes d'investigació del present estudi, per la pregunta: "L'alumnat observa canvis en les seves expectatives, motivació o rendiment acadèmic quan realitza un treball globalitzat respecte de quan treballa en una matèria concreta? Observen les famílies aquests canvis? I el professorat?", aquesta ha estat contestada parcialment, ja que no s'ha pogut comptar amb l'opinió de les famílies sobre els canvis en el rendiment escolar de l'alumnat. Com a proposta de millora, seria necessari incloure un instrument de recollida de dades per poder comptar amb la participació de les famílies també, perquè són un agent molt important en l'educació dels seus fills i filles.

8.3. Perspectives de futur

La realització d'aquest estudi ha provocat altres preguntes que poden plantejar noves línies de treball en futures investigacions sobre el treball globalitzat. En primer lloc, començant per un aspecte més tècnic, s'hauria de treballar per poder posar ordre i delimitar tota la nomenclatura que existeix per a la gran quantitat de metodologies que formen part dels enfocaments globalitzadors i que poden generar confusió.

En segon lloc, actualment, al centre estudiat no s'ha pogut fer un desdoblament dels grups de primer d'ESO tal com es feia en cursos anteriors previs a la pandèmia provocada per la Covid-19. Per tant, seria interessant investigar amb més profunditat tots els efectes i reptes que ha suposat la pandèmia en aquesta metodologia, però també investigar si es tornaran a posar en marxa els desdoblaments i com és el seu funcionament.

Relacionat amb aquest fet, un altre aspecte que es podria continuar observant és la relació entre el centre i la comunitat en la qual es troba, la importància de la qual destaca Fernando Hernández (2017) quan explica que el treball globalitzat requereix una activitat intensa també fora del centre, on poden participar altres persones. També a causa de la pandèmia, s'han hagut d'anul·lar algunes activitats com excursions a instal·lacions del barri o trobades amb altres centres. Però seria interessant, ara que progressivament els centres es tornen a obrir al seu entorn, continuar investigant les relacions del centre amb altres institucions i agents de la comunitat educativa.

En tercer lloc, es podria continuar investigant sobre el paper de la tecnologia. El treball globalitzat ha demostrat que l'ús de la tecnologia a l'aula amb les tauletes digitals pot ser una forma de treballar diferents fonts d'informació que permeten conèixer diferents perspectives. Però, fins a quin punt, l'ús de les tauletes distreu a l'alumnat? I, quina és la millor manera de fomentar el pensament crític de l'alumnat respecte a la gran quantitat d'informació que pot trobar a la xarxa?

En quart lloc, una altra línia de treball podria ser el fet que el currículum continua tenint un fort pes, guiant els temes dels treballs globalitzats, deixant poc marge de decisió a l'alumnat. Seria interessant investigar quines podrien ser noves formes de flexibilitzar el currículum, sense deixar de banda tot allò imprescindible per a les competències que ha d'adquirir l'alumnat.

Per poder donar resposta a totes aquestes qüestions, en el futur seria interessant poder investigar com es duu a terme la implementació d'aquesta metodologia en més centres educatius per conèixer altres realitats comptant amb més temps i una mostra més gran. Així, un cop investigats amb més profunditat els beneficis del treball globalitzat i com contribueix favorablement a la inclusió de tot l'alumnat, es podria aproximar aquesta forma de treballar a altres centres educatius de Catalunya. I, paral·lelament, un cop que es coneixen també quines han estat les debilitats del treball globalitzat en l'institut estudiat en el present treball, trobar la forma de compensar-les. Per exemple, amb una major formació per als docents o adoptant només alguns elements i fer la transició de metodologies de forma gradual.

En definitiva, s'ha de continuar investigant sobre la matèria i sobre noves propostes d'innovació educativa que permetin continuar adaptant el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat en una societat en canvi constant.

9. Referències bibliogràfiques

- Alonso, J. [Jesús]. (2011) Evaluación del contexto de la actividad escolar del alumno. Dins Andreu, Ll. [Llorenç] *Diagnóstico en Educación*. Editorial UOC.
- Altide, O. [Oscar]. (2021). *Projecte de direcció (PdD) Institut Quatre Cantons*.
- Anguita, M. [Marisol], Hernández, F. [Fernando] i Ventura, M. [Montse]. (2010). Los proyectos, tejido de relaciones y saberes. *Cuadernos de pedagogía*, (400), 77-80.
- Antúnez, S. [Serafi], Imbernón, F. [Francisco], Zabala, A. [Antoni], Parcerisa, A. [Artur]. (2010). *Del proyecto educativo a la programación de aula*. Editorial Graó.
- Ayllón, M. F. [María Fernanda], Gómez, I. [Isabel], Ballesta-Claver, J. [Julio], Garralda, A. I. [Ana Isabel]. (2014). La interdisciplinariedad como motor del aprendizaje: psicología, matemáticas y ciencias, un tándem abierto a una metodología de carácter globalizador. A Ramiro, T. [Tamara] i Ramiro, M. T. [María Teresa]. *Avances en Ciencias de la Educación y del Desarrollo* (pp. 1278-1284). Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC).
- Bell, J. [Judith] i Waters, S. [Stephen]. (2018). *Doing Your Research Project: A Guide For First-Time Researchers*. Open University Press.
- Bolívar, A. [Antonio]. (2005), ¿Donde situar los esfuerzos de mejora?: política educativa, escuela y aula. *Educação & Sociedade*, 26 (92). <https://www.scielo.br/j/es/a/s6Lvv9GbHP3sDvGJkkX9gmw/?lang=es>
- Buendía, L. [Lionor] i Berrocal, E. [Emilio]. (2001). La ética de la investigación educativa. *Agora digital*, (1), 1-14.
- Delgado, R. [René]. (2009). La integración de los saberes bajo el enfoque dialéctico globalizador: la interdisciplinariedad y transdisciplinariedad en educación. *Investigación y Postgrado*, 24(3), 11-44.
- Domínguez, M. [Mònica] i Ramon, L. [Lidia]. (2019). Mètodes globalitzats a l'IES sa Blanca Dona. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, 268-290.
- Fàbregues, S. [Sergi], Meneses, J. [Julio], Rodríguez-Gómez, D. [David], Paré, M. [Marie-Hélène]. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Editorial UOC.
- Federació de moviments de renovació pedagògica (2015). *Treball globalitzat per centres d'interès (TGCI) a secundària*. <http://www.mrp.cat/inici/38/treball-globalitzat-per-centres-dinteres-tgci-a-secundaria>
- Garrido, R. [Rocío], Espada, M. [María], Lage, M. [Marta] i Steele, A. [Anna]. (2014). Proyecto de innovación docente: hacia un enfoque globalizador en las didácticas disciplinares del grado de infantil. A Ramiro, T. [Tamara] i Ramiro, M. T. [María

- Teresa]. *Avances en Ciencias de la Educación y del Desarrollo* (pp. 1278-1284). Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC).
- Generalitat de Catalunya. *Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 7477 (2017).
- Generalitat de Catalunya. *Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria*, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 6945 (2015).
- Generalitat de Catalunya. *Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació*, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 5422 (2009).
- Generalitat de Catalunya. *Ordre ENS/108/2018, de 4 de juliol, per la qual es determinen el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria*, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 7659 (2018).
- Grandia, M. [Mireia]. (2019). *El treball per projectes com a mètode inclusiu: Avaluació del projecte "Fem d'artistes" a l'escola Garbí Pere Vergés*. [Treball final de grau]. Universitat Ramon Llull
<https://www.recercat.cat/bitstream/handle/2072/373905/GRAND%C3%8DA%2C%20MIREIA.pdf?sequence=1>
- Grau, R. [Ramon]. (2015). El treball globalitzat a partir de proposta externa a l'institut Quatre Cantons. *Àmbits de Psicopedagogia i Orientació*, 2(42), 55-60.
- Hernández, F. [Fernando] (febrer del 2017). *Fem projectes o entenem la vida de l'escola com un gran projecte?* [Resum de presentació de la conferència] Barcelona, Espanya.
<https://docs.google.com/document/d/1jlexrXCX5YNFyK4NGuyH8CTdw5iF1BPKL-hPOV8Mn9Y/edit>
- Hernández, F. [Fernando]. (2002). Los proyectos de trabajo. Mapa para navegantes en mares de incertidumbre. *Cuadernos de Pedagogía*, (310), 78-82.
- Hernández, F. [Fernando]. (2007). Una història de la perspectiva educativa dels projectes de treball a Catalunya. *Perspectiva escolar*, (318), 18-23.
- Hernández, R. [Roberto]., Fernández C. [Carlos] i Baptista, P. [Pilar]. (2014). *Metodología de la investigación*. McGraw Hill Education.
- idDOCENTE. (2020, 7 de setembre). TRABAJO POR ÁMBITOS [entrada de blog]. *Innovación y desarrollo docente*. <https://iddocente.com/trabajo-por-ambitos/>

- Institut Quatre Cantons (2012). *Projecte Educatiu. Normes funcionament i organització*. Barcelona (Barcelona).
- Jefatura del Estado. *Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació*, Butlletí Oficial de l'Estat núm. 340 (2020).
- Jefatura del Estado. *Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació*, Butlletí Oficial de l'Estat núm. 106 (2006).
- Lopez-Fernandez, O. [Olatz] i Molina-Azorin, J. F. [Jose Francisco]. (2011). The use of mixed methods research in the field of behavioural sciences. *Quality & Quantity: International Journal of Methodology*, 45(6), 1459-1472.
- Martínez-Celorrio, X. [Xavier]. (2015, 28 d'abril). El dilema d'avui: educar per rànquings o aprendre per projectes. *El diari de l'educació*. <https://diarieducacio.cat/el-dilema-davui-educar-per-rankings-o-aprendre-per-projectes/>
- Massot, M. I. [María Inés], Dorio, I. [Inmaculada] i Sabriego, M. [Marta]. (2016). Estrategias de recogida y análisis de la información. Dins R. Bisquerra, R. [Rafael] (coord.) *Metodología de la investigación educativa* (pp. 329-366). La Muralla.
- Mejía, J. [Júlio]. (2011). Problemas centrales del análisis de datos cualitativos. *Revista Latinoamericana de Metodología de la Investigación Social*, (1), 47-60.
- Mullor, H. [Helena]. (2013, 24 de novembre). «Ens interessa que els alumnes facin alguna cosa amb allò que han après» [entrada de blog]. *Fem escola a Barcelona* <https://bloc.edubcn.cat/2013/10/%c2%abens-interessa-que-els-alumnes-facin-alguna-cosa-amb-allo-que-han-apres%c2%bb/#.YkSb6VVByUm>
- Olagorta, R. [Robert]. (2018). *Anàlisi i comparativa de mètodes per a transformar cicles formatius convencionals a cicles formatius per projectes*. [Treball final de màster]. Facultat d'Informàtica de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya. <https://upcommons.upc.edu/bitstream/handle/2117/120954/132603.pdf?sequence=1>
- Onrubia, J. [Javier] i Minguela, M. [Marta] (2020). Una reflexió en clau inclusiva sobre les funcions dels professionals de la intervenció psicopedagògica. *Àmbits de Psicopedagogia i Orientació*, 3(52), 12-23.
- Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (2019a). *Core Foundations for 2030*. OECD Future of Education and Skills 2030 Conceptual learning framework. https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/core-foundations/Core_Foundations_for_2030_concept_note.pdf

- Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (2019b). *OECD Future of Education and Skills 2030 Project background*.
https://www.oecd.org/education/2030-project/about/E2030%20Introduction_FINAL.pdf
- Organització de les Nacions Unides (2020). *Informe de los Objetivos de Desarrollo Sostenible 2020*.
- Pérez, M. J. [María José] i Gutiérrez, A. [Alicia]. (2020). Proyectos globalizados. Cómo articular la innovación en Educación Secundaria. *Tendencias Pedagógicas*, 36, 187-199.
- Pozuelos, F. J. [Francisco José]. (1991). Enfoques globalizadores y "currículum negociado". *Educación primaria*, (2), 40-42.
- Pujolàs, P. [Pere]. (2008). Cooperar per aprendre i aprendre a cooperar: el treball en equips cooperatius com a recurs i com a contingut. *Suports*, 12(1), 21-37.
- Rodríguez-Gómez, D. [David]. (2018). *El projecte d'investigació* [recurs d'aprenentatge] Universitat Oberta de Catalunya. Recuperat del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya, aula virtual.
https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00259400/pdf/PID_00259400.pdf
- Santos, C. M. [Carla Madalena], Franco, R. A. [Rubia Amanda], Leon, D. [Diego], Bovolenta Ovigli, D. [Daniel] i Donizete Colombo Júnior, P. [Pedro] (2017) Interdisciplinarity in Education: Overcoming Fragmentation in the Teaching-Learning Process. *International Education Studies*, 10(10), 71-77.
- Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC i UVIC, (2006). *L'article científic pas a pas*.
http://wuster.uab.cat/web_argumenta_obert/unit_24/pdf/Article_2.pdf
- Torrado, M. [Mercè]. (2016). Estudios de encuesta. Dins Bisquerra, R. [Rafael] (coord.) *Metodología de la investigación educativa* (pp. 223-249). La Muralla.
- Valero, S. [Sergi]. (2017). L'informe d'investigació [recurs d'aprenentatge] Universitat Oberta de Catalunya. Recuperat del Campus de la Universitat Oberta de Catalunya, aula virtual.
https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00259399/pdf/PID_00259399.pdf
- Vergara, J. J. [Juan José]. (2015). *Aprendo porque quiero: El Aprendizaje Basado en Proyectos (ABP), paso a paso*. Ediciones SM.

Xarxa de Competències Bàsiques (2019). *El treball per projectes: aprenentatge autèntic*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.

Zabala, A. [Antoni]. (2010). *Enfoque globalizador y pensamiento complejo. Una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad*. Graó.

10. Annexos

Annex I. Taula de relació dels objectius i els instruments

Taula 22

Taula de relació dels objectius i els instruments.

Objectius generals	Objectius específics	Instruments	Ítems/preguntes
Analitzar fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat (ordinari i amb NESE).	1. Definir com es planifica i organitza el treball globalitzat al centre.	Entrevista amb la docent	Entrevista. Ítems 1-11
	2. Identificar quines estratègies i recursos s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat.	Entrevista amb la docent	Entrevista. Ítems 12-15
		Observació no participant a l'aula	Pauta d'observació 1. Ítems 1-6
3. Analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent.		Observació no participant a l'aula	Pauta d'observació 1. Ítems 7-13 Pauta d'observació 2. Ítems 1-6
		Qüestionari a l'alumnat	Qüestionari alumnat. Ítem 6
Determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat.	1. Analitzar si l'alumnat ha assolit els objectius plantejats pel treball globalitzat.	Qüestionari avaluació final (a la docent)	Qüestionari avaluació final. Ítems 1, 2 i 3
	2. Investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat.	Qüestionari a l'alumnat	Qüestionari alumnat. Ítems 5, 7, 8 i 9

Font: elaboració pròpia.

Annex II. Instruments de recollida de dades

Entrevista a la docent de primer d'ESO:

Planificació i organització:

1. Quin és el teu rol envers el TG?
2. Quants anys fa que treballes com a docent de treball globalitzat?
3. Quants TG es realitzen al llarg del curs escolar? Es decideixen tots a l'inici del curs?
4. Quins departaments estan implicats en un TG? Quants professionals participen en un TG? I, quants docents entren a l'aula al llarg de la setmana per fer TG amb un mateix grup?
5. Quin és el procés que se segueix per posar en marxa (organitzar) un TG?
6. Com es decideix quin serà el tema de cada TG?
7. Com s'estableix la programació de continguts, activitats, activitats d'avaluació, etc.?
8. Quins són els objectius que planteja la realització el TG?
9. Com funciona el desdoblament dels grups? Ha afectat l'organització dels grups la Covid-19?
10. Com es duu a terme el seguiment del TG? Cada quant de temps es reuneix l'equip professional implicat?
11. Com s'avalua l'assoliment dels objectius del TG per part de l'alumnat?

Estratègies a l'aula:

12. Quina és la metodologia que es posa en pràctica a l'aula?
13. Tots els docents que participeu en el mateix TG segueix la mateixa metodologia o s'adapta segons cada grup?
14. Quines estratègies educatives fas servir a l'aula durant les sessions de TG per promoure la participació de tot l'alumnat?
15. Utilitzes estratègies diferents per alumnat amb NESE?
16. Per acabar, vols afegir alguna cosa més?

Qüestionari a l'alumnat:

17/5/22, 17:43

Impacte del treball globalitzat (TG) en l'alumnat

Impacte del treball globalitzat (TG) en l'alumnat

Soc una estudiant del Màster de Psicopedagogia i pel meu Treball Final de Màster (TFM) estic investigant el treball globalitzat i la inclusió educativa a l'Educació Secundària Obligatoria. Un dels objectius de l'estudi és investigar l'impacte que ha tingut en l'alumnat el treball globalitzat i, per aquest motiu, s'ha elaborat el present qüestionari.

El temps de realització del qüestionari no supera els 10 minuts. Simplement, heu de seleccionar les caselles amb les quals estiguen d'acord. A més, el qüestionari és totalment confidencial i anònim i la informació recollida només es farà servir per al meu TFM.

Segons la normativa ètica del TFM es requereix la vostra conformitat de participació. Per tant, el fet de contestar aquest qüestionari, implica de forma tàcita el consentiment informat necessari per a poder incloure les vostres respostes al meu TFM.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

* Required

Dades sociodemogràfiques

1. Centre educatiu: *

2. Curs: *

Mark only one oval.

1r d'ESO A

1r d'ESO B

1r d'ESO C

1r d'ESO D

3. Edat: *

Mark only one oval.

12 anys

13 anys

14 anys

4. Amb quin gènere t'identifiques?

Mark only one oval.

- Dona
- Home
- No binari
- Altres

Valoració
personal del
TG

(a cada fila marca només la casella que creguis que més s'ajusta a la teva situació. Has de respondre pensant en l'últim TG que vas acabar)

5. Penso que la realització d'aquest TG... *

Mark only one oval per row.

	Molt en desacord	En desacord	D'acord	Molt d'acord
M'ha resultat útil	☐	☐	☐	☐
M'ha resultat interessant (connectada als meus interessos)	☐	☐	☐	☐
M'ha resultat motivadora	☐	☐	☐	☐
M'ha resultat fàcil	☐	☐	☐	☐

Sobre el treball en
grup

(a cada fila marca només la casella que creguis que més s'ajusta a la teva situació)

6. El treball en petit grup... *

Mark only one oval per row.

	Molt en desacord	En desacord	D'acord	Molt d'acord
M'ha ajudat a conèixer altres punts de vista	☐	☐	☐	☐
M'ha ajudat a entendre millor les activitats que he hagut de realitzar	☐	☐	☐	☐
M'ha fet treballar més lentament	☐	☐	☐	☐
ha resultat gratificant (per realitzar un projecte comú)	☐	☐	☐	☐

Un cop acabat el TG

(Marca de l'1 al 4, sent 1 gens i 4 molt, la casella amb la que estiguis d'acord)

7. Recordes els continguts que vas treballar durant l'últim TG? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

8. Recomanaries a altres centres treballar a partir del treball globalitzat? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

9. Per últim, vols afegir algun comentari més? *

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Qüestionari a la docent:

21/4/22, 16:59

Qüestionari sobre l'avaluació del TG

Qüestionari sobre l'avaluació del TG

Soc una estudiant del Màster de Psicopedagogia i pel meu Treball Final de Màster (TFM) estic investigant el treball globalitzat i la inclusió educativa a l'Educació Secundària Obligatòria. Un dels objectius de l'estudi és determinar quins canvis provoca en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat. Per aquest motiu, s'ha elaborat el present qüestionari.

El temps de realització del qüestionari no supera els 5 minuts. Simplement, heu de seleccionar les caselles amb les quals estigüeu d'acord. A més, el qüestionari és totalment confidencial i anònim i la informació recollida només es farà servir per al meu TFM.

Segons la normativa ètica del TFM es requereix la vostra conformitat de participació. Per tant, el fet de contestar aquest qüestionari, implica de forma tàcita el consentiment informat necessari per a poder incloure les vostres respostes al meu TFM.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

* Required

Avaluació en
finalitzar un TG

Respon les següents qüestions pensant en l'últim TG en el qual hagi participat en la seva avaluació.

Marca de l'1 al 4, sent 1 gens i 4 molt, la casella amb la que estiguis d'acord

1. 1. Consideres que s'han assolit els objectius plantejats pel TG? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

2. 2. Consideres que la realització del TG s'ha ajustat a les necessitats de l'alumnat? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

3. 3. Altres observacions: *

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Pauta d'observació 1, per observar a la docent:

Pauta d'observació 1 (docent)			
Docent:			
Curs:		Assignatura:	
Data:		Observador/a:	
Conductes a observar	Sí	No	Anotacions
Estratègies a l'aula:			
1. Utilitza estratègies que activen la curiositat de l'alumnat			
2. Proporciona objectius clars i guions que mostren els passos que cal seguir			
3. Activa els coneixements previs de l'alumnat relacionant el nou contingut amb les classes anteriors			
4. Adopta un ritme fàcil de seguir i el seu discurs està organitzat amb exemples i imatges			
5. Controla periòdicament que les relacions que estableix entre les idees s'entenen			
6. Ha utilitzat alguna estratègia per comprovar que s'han assolit els objectius			
Intervenció amb l'alumnat:			
7. Escolta l'alumnat de manera activa i dona importància a allò que diu			
8. Fomenta la participació de tot l'alumnat			
9. Assenyala la part positiva de les respostes de l'alumnat i possibilita la justificació dels errors			
10. Utilitza un to decidit per exercir autoritat i estableix normes raonables			
Intervenció entre l'alumnat:			
11. Aprofita els moments d'interacció espontània entre l'alumnat per fer reflexionar sobre les conseqüències de les formes d'actuar			
12. Afavoreix la cooperació entre l'alumnat			
13. Proposa tasques obertes i un guió per facilitar l'organització dels grups			
Observacions generals			

Pauta d'observació 2, per observar a l'alumnat:

Pauta d'observació 2 (grup alumnat)			
Curs:		Assignatura:	
Data:		Observador/a:	
Conductes a observar	Sí	No	Anotacions
Intervenció amb el/la docent:			
1. L'alumnat pregunta dubtes sobre els continguts de les activitats proposades			
2. L'alumnat demana l'ajuda del docent per dur a terme les activitats			
3. La dinàmica general de l'aula és participativa			
4. L'alumnat interromp el discurs del/la docent			
Intervenció entre l'alumnat:			
5. L'alumnat respecta el torn de paraula dels companys i companyes			
6. L'alumnat s'ajuda i col·laboren entre ells			
Observacions generals			

Annex III. Models de consentiment informat

Model de consentiment informat proporcionat als adults:

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

TREBALL FINAL DE MÀSTER UNIVERSITARI EN PSICOLOGIA

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi") al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme una estudiant en el marc de l'assignatura Treball Final de Màster i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a què pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi: *Treball globalitzat i inclusió a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO). Un estudi sobre les fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat*

Objectiu de l'estudi: En aquest Estudi el que volem és analitzar fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat, observant les estratègies i recursos que s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat. També es pretén analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent. I, per últim, determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat. Per a fer-ho, volem analitzar quin és el procés que se segueix per organitzar el treball globalitzat al centre, quines estratègies fan servir els docents a l'aula, quina és la comunicació entre docent i alumnat i la percepció dels docents sobre l'avaluació del treball globalitzat.

Responsable de l'estudi: *Aida Trillo Gamaza*

Jo, el Sr./la Sra. _____ major d'edat, amb DNI número _____ i correu electrònic _____, actuant en el meu propi nom i representació, mitjançant el present document,

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La meva participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.
- La participació en aquest estudi consisteix en respondre un qüestionari anònim en línia sobre l'avaluació del treball globalitzat i participar en una entrevista anònima sobre la planificació i organització de treball globalitzat al centre. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és Aida Trillo Gamaza.
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meva identitat a partir de les dades que es recullen.
- Es guardará secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da presencialment sobre l'objectiu i la metodologia de l'estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de so, aquestes dades es recolliran a través dels mitjans de gravació que utilitzi l'estudiant, i només es faran servir amb la finalitat de realitzar la investigació en el marc de l'Estudi. Aquestes gravacions només duraran el temps necessari i indispensable per a l'elaboració del treball, i no rebré cap contraprestació econòmica.

- En el cas que l'estudi requereixi recollir dades de so, aquestes dades de so vídeo es faran servir per a l'Estudi respectant la normativa aplicable i en cap cas suposaran una intromissió il·legítima ni una vulneració dels drets al meu honor, intimitat personal i pròpia imatge.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. Aïda Trillo Gamaza, Responsable de l'estudi, amb DNI número 53968008A i correu electrònic personal atrilloga@uoc.edu, Estudiant de l'assignatura Treball Final de Màster (TFM) del Màster en Psicopedagogia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	<i>Aïda Trillo Gamaza</i> <i>atrilloga@uoc.edu</i> <i>622676351</i>
Finalitats	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi - Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la seva imatge i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	- Consentiment de l'interessat. - En cas que es recullin imatges, el seu consentiment per l'ús de la seva imatge/vídeo/so
Destinataris	Les seves dades seran utilitzades únicament per Aïda Trillo Gamaza i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercir el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a atrilloga@uoc.edu , adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.
Informació addicional	Podreu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.

A _____, a ____ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

AUTORITZACIÓ PER A L'ÚS DEL SO

Amb la finalitat de dur a terme la investigació en el marc de l'Estudi i l'elaboració del treball, necessitarem fer gravacions audiovisuals de la veu dels participants en l'Estudi.

Fent una creueta al requadre següent, dono permís a Aïda Trillo Gamaza per fer ús del material audiovisual que elabori durant la realització de les activitats que formin part de l'Estudi en les que seré partícep i, en virtut de l'Estudi, on aparegui la meua veu, durant el temps necessari i indispensable per a l'elaboració de l'Estudi i sense cap contraprestació econòmica.

L'estudiant es compromet a que la utilització d'aquestes imatges respecti la normativa aplicable i que en cap cas suposi una intromissió il·legítima ni una vulneració dels drets a l'honor, intimitat personal i pròpia imatge dels participants.

- Autoritzo l'ús de la meua imatge en els termes indicats.
- Autoritzo l'ús de la meua veu en els termes indicats.

A Barcelona, a ___ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

Model de consentiment informat proporcionat a les famílies dels menors d'edat:

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

TREBALL FINAL DE MÀSTER UNIVERSITARI EN PSICOLOGIA

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi") al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme una estudiant en el marc de l'assignatura Treball Final de Màster i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a que pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi: *Treball globalitzat i inclusió a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO). Un estudi sobre les fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat*

Objectiu de l'estudi: En aquest Estudi el que volem és analitzar fortaleses i debilitats del treball globalitzat des de la perspectiva docent i de l'alumnat, observant les estratègies i recursos que s'utilitzen a l'aula per afavorir la participació i la inclusió de tot l'alumnat. També es pretén analitzar la comunicació que s'estableix a l'aula entre l'alumnat i el docent. I, per últim, determinar quins canvis ha provocat en el rendiment acadèmic de l'alumnat el fet de dur a terme un treball globalitzat. Per a fer-ho, volem analitzar quin és el procés que se segueix per organitzar el treball globalitzat al centre, quines estratègies fan servir els docents a l'aula, quina és la comunicació entre docent i alumnat i la percepció dels docents sobre l'avaluació del treball globalitzat.

Responsable de l'estudi: *Aida Trillo Gamaza*

Jo, el Sr./La Sra. _____, major d'edat, amb DNI número _____ i correu electrònic _____, que actua en nom i representació del menor d'edat _____ amb DNI número _____ en la seva qualitat de pare/mare/ tutor legal del menor (fet que s'acreditarà, en la mesura del possible, adjuntant còpia del document que acrediti aquest fet), confirma que

- L'altre progenitor no s'oposa a la participació del nostre fill en aquest Estudi
- El signant és l'únic tutor legal

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.
- La participació en aquest estudi consisteix en respondre un qüestionari en línia anònim per conèixer l'opinió de l'alumne/a sobre el treball globalitzat que es duu a terme al centre. La persona Responsable del tractament de les dades personals del menor al meu càrrec és Aida Trillo Gamaza.
- Les dades del menor seran recollides i tractades amb finalitats exclusives docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les dades del menor seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la identitat del menor a partir de les dades que es recullen.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que el menor no es pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.

- El menor al qual represento ha estat informat presencialment sobre l'Estudi, la seva finalitat i les dades que es recolliran, i ha consentit a participar en aquest Estudi.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els subjectes participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les dades de caràcter personal del menor a càrrec vostre dirigint-vos al Responsable del tractament a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. Aida Trillo Gamaza, Responsable de l'estudi, amb DNI número 53968008A i correu electrònic personal atrilloga@uoc.edu, Estudiant de l'assignatura Treball Final de Màster (TFM) del Màster en Psicopedagogia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les dades de caràcter personal facilitades corresponents al menor al qual represento, per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	<i>Aida Trillo Gamaza</i> <i>atrilloga@uoc.edu</i> <i>622676351</i>
Finalitats	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi - Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la imatge del menor i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	- Consentiment del pare/mare o tutors legals del menor interessat - En cas que es recullin imatges d'un menor, consentiment del pare/mare/tutor legal per l'ús de la imatge/video/so del menor interessat
Destinatari	Les seves dades seran utilitzades únicament per <i>Aida Trillo Gamaza</i> i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercir el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a atrilloga@uoc.edu , adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.
Informació addicional	Podreu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.

A Barcelona, a ___ de _____ 20__

El Sr./La Sra. _____ (nom i firma)

Annex IV. Resultats dels instruments de recollida de dades

Entrevista a la docent de primer d'ESO:

Planificació i organització:

1. Quin és el teu rol envers el TG?

Aquest curs he estat docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest semestre a primer B.

2. Quants anys fa que treballes com a docent de treball globalitzat?

Aquest és el meu segon any. L'any passat a 2n d'ESO i aquest any a 1r.

3. Quants TG es realitzen al llarg del curs escolar? Es decideixen tots a l'inici del curs?

Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs. Aquest curs n'haurem fet 6, incloent el de la pobresa, el de l'Antàrtida, el de la prehistòria o el que estem fent ara de les plantes.

Sí, es decideixen a l'inici. De fet, sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant a mesura que es van implementant i es veuen quines coses funcionen i quines es poden millorar.

4. Quins departaments estan implicats en un TG? Quants professionals participen en un TG? I, quants docents entren a l'aula al llarg de la setmana per fer TG amb un mateix grup?

A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment hi ha 2 especialistes de tecnologia, 1 de biologia i 1 d'orientació. En principi, només entra un docent per cada TG però, per exemple, com que jo no soc especialista de tecnologia, per una de les activitats que havíem de fer en un TG, vaig demanar ajuda a una companya de tecnologia.

Ara hi ha un debat per l'any vinent, perquè no facin totes les classes el mateix TG alhora perquè els professors de l'especialitat puguin estar amb cada grup, però encara s'està decidint. A més, en principi, els docents de primer i segon tenen uns mínims de cultura general i com que no es treballen només conceptes sinó que també es treballen habilitats de recerca d'informació, habilitats digitals, etc., podem fer TG que no siguin de la nostra especialitat.

5. Quin és el procés que se segueix per posar en marxa (organitzar) un TG?

A l'inici de curs es fan diverses reunions on preparam la programació i tot allò necessari. A més, previ a començar un TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo per poder aplicar-lo. I després ens anem reunint un cop per setmana per fer el seguiment i l'avaluació.

6. Com es decideix quin serà el tema de cada TG?

Com t'he comentat, es proposen en funció del currículum de cada curs.

7. Com s'estableix la programació de continguts, activitats, activitats d'avaluació, etc.?

En les reunions de l'equip del TG elaborem la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. Pel que fa als continguts, no tenim un llibre de text que ens serveixi de base i, de vegades, hem de buscar la informació pel nostre compte. Posem en comú quins conceptes es treballaran, però no tenim un dossier com a tal que ens vindria molt bé quan no som de l'especialitat.

Pel que fa a l'avaluació, es realitzen reunions setmanals per valorar el seguiment i l'avaluació. I, a final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los l'any següent.

8. Quins són els objectius que planteja la realització el TG?

Amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat.

9. Com funciona el desdoblament dels grups? Ha afectat l'organització dels grups la Covid-19?

Sí que ha afectat la Covid-19. Originàriament, l'alumnat podia triar entre diversos TG i es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer. Però hi havia debat, perquè no tothom acabava veient tots els temes. Jo això no ho vaig viure, vaig entrar ja en època Covid, on els grups respecten les classes de 1r A, 1r B, etc.

Es planteja tornar a fer desdoblaments de cara al curs vinent, perquè un dels beneficis dels desdoblaments és que abans amb els desdoblaments s'aconseguia una major cohesió entre tot primer. No només entre classes sinó una identitat global com el grup de primer en general. Però encara hi ha debat, perquè per primer hi ha l'opinió també que necessiten una figura referent quan entren nous a l'institut.

10. Com es duu a terme el seguiment del TG? Cada quant de temps es reuneix l'equip professional implicat?

Fem una reunió de seguiment de TG cada dimecres a les 13:45h, que acostuma a allargar-se unes dues hores.

11. Com s'avalua l'assoliment dels objectius del TG per part de l'alumnat?

Cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una de les competències que comentàvem abans. Per exemple, van fer un collage fotogràfic que estaria lligat a la creativitat, van fer un vídeo exposant el que van treballar de la prehistòria que es relaciona amb el tractament de la informació. Sobre el tractament de la informació també es poden fer tasques escrites, preguntes... També es fan exàmens o proves que es relacionen amb el domini conceptual sobretot. I, després, les competències d'aprendre a aprendre i el treball en equip s'avaluen sobretot a través de l'observació. I les notes de totes les activitats es pugen a la plataforma gescola.

Estratègies a l'aula:

10. Quina és la metodologia que es posa en pràctica a l'aula?

Realment depèn de cada grup i de cada docent. La metodologia que se seguirà es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG. Per exemple, si durem a terme treball en equip, de quina manera..., també s'estableixen els materials que necessitem i els recursos... Es poden anar fent canvis segons es cregui convenient per a cada activitat en cada moment, però no sempre hi ha temps per parlar-ho.

11. Tots els docents que participeu en el mateix TG segueu la mateixa metodologia o s'adapta segons cada grup?

En principi tots intentem seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, dels alumnes i del professor. Algú per exemple pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc. En general a tots ens agradaria aprofundir més en el treball en equip perquè es fa molt, però no és sempre col·laboratiu ni sempre és efectiu.

12. Quines estratègies educatives fas servir a l'aula durant les sessions de TG per promoure la participació de tot l'alumnat?

A l'aula fem servir una metodologia universal. Fem servir vídeos i imatges, fem debats, també podem fer tasques escrites... A mi, per exemple, no m'agrada utilitzar sempre la tauleta perquè no sé si estan mirant realment la tasca o estan jugant o fent el que no toca. Per això fem servir fitxes també. Després, anem passant per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los. Però com et deia depèn molt de cada grup i de cada docent.

13. Utilitzes estratègies diferents per alumnat amb NESE?

A la majoria d'activitats de TG poden participar perquè partim del disseny universal de l'aprenentatge. Però sí que la part escrita s'intenta adaptar més, i si hi ha alguna activitat que realment pensem que no és necessària o que no la podran fer, llavors a la classe en aquell mateix moment li podem dir que aquesta part no cal que la faci i, potser, ens pot contestar una pregunta diferent. O fer la mateixa tasca, però no exigir-la sencera, sinó només algunes preguntes, assegurant-nos que les té ben fetes. A la part escrita intentem fer més acompanyament i els exàmens els fem adaptats també.

En general tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions més o menys i estan bastant compromesos amb adaptar realment quan sigui necessari.

14. Per acabar, vols afegir alguna cosa més?

Penso que hem cobert bastants coses.

Codificació i categorització de les respostes de l'entrevista:

Taula 23

Categorització i codificació de l'entrevista a la docent de primer d'ESO B.

Selecció d'unitats d'anàlisi	Unitats d'anàlisi	Codificació unitats d'anàlisi (categories)
Aquest curs he estat docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest semestre a primer B.	docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest semestre a primer B.	Perfil persona entrevistada
Aquest és el meu segon any. L'any passat a 2n d'ESO i aquest any a 1r.	és el meu segon any	Perfil persona entrevistada
Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs. Aquest curs n'haurem fet 6, incloent el de la pobresa, el de l'Antàrtida, el de la prehistòria o el que estem fent ara de les plantes. Sí, es decideixen a l'inici.	Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs. [...] incloent el de la pobresa, el de l'Antàrtida, el de la prehistòria o el que estem fent ara de les plantes. Sí, es decideixen a l'inici.	Nombre i temporització de TGs
De fet, sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant a mesura que es van implementant i es veuen quines coses funcionen i quines es poden millorar.	sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant.	Temàtica dels TG
A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment hi ha 2 especialistes de tecnologia, 1 de biologia i 1 d'orientació. En principi, només entra un docent per cada TG però, per exemple, com que jo no soc especialista de tecnologia, per una de les activitats que havíem de fer en un TG, vaig demanar ajuda a una companya de tecnologia.	A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment hi ha 2 especialistes de tecnologia, 1 de biologia i 1 d'orientació. En principi, només entra un docent per cada TG.	Professionals implicats en un TG
A l'inici de curs es fan diverses reunions on preparam la programació i tot allò necessari. A més, previ a començar un	A l'inici de curs es fan diverses reunions on preparam la programació i tot allò necessari. A més, previ a començar un TG es	Programació d'un TG

TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo per poder aplicar-lo.	revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo.	
I després ens anem reunint un cop per setmana per fer el seguiment i l'avaluació.	I després ens anem reunint un cop per setmana per fer el seguiment i l'avaluació.	Avaluació del TG
Com t'he comentat, es proposen en funció del currículum de cada curs.	es proposen en funció del currículum de cada curs.	Temàtica del TG
En les reunions de l'equip del TG elaborem la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. Pel que fa als continguts, no tenim un llibre de text que ens serveixi de base i, de vegades, hem de buscar la informació pel nostre compte. Posem en comú quins conceptes es treballaran, però no tenim un dossier com a tal que ens vindria molt bé quan no som de l'especialitat.	En les reunions de l'equip del TG elaborem la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. Pel que fa als continguts, no tenim un llibre de text que ens serveixi de base i, de vegades, hem de buscar la informació pel nostre compte.	Programació d'un TG
Pel que fa a l'avaluació, es realitzen reunions setmanals per valorar el seguiment i l'avaluació. I, a final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los l'any següent.	Pel que fa a l'avaluació, es realitzen reunions setmanals per valorar el seguiment i l'avaluació. I, a final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los l'any següent.	Avaluació del TG
Amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat.	Amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat.	Avaluació del TG
Sí que ha afectat la Covid-19. Originàriament, l'alumnat podia triar entre diversos TG i es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer. Però hi havia debat, perquè no tothom acabava veient tots els temes. Jo això no ho vaig viure, vaig entrar ja en època Covid, on els	Sí que ha afectat la Covid-19 . Originàriament, l'alumnat podia triar entre diversos TG i es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer. [...] en època Covid, on els grups respecten les classes de 1r A, 1r B, etc.	Desdoblament dels grups

grups respecten les classes de 1r A, 1r B, etc.

Fem una reunió de seguiment de TG cada dimecres a les 13:45h, que acostuma a allargar-se unes dues hores.

reunió de seguiment de TG cada dimecres a les 13:45h.

Avaluació del TG

Cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una de les competències que comentàvem abans.

Cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una de les competències.

Avaluació del TG

Realment depèn de cada grup i de cada docent. La metodologia que se seguirà es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG. Per exemple, si durem a terme treball en equip, de quina manera..., també s'estableixen els materials que necessitarem i els recursos... Es poden anar fent canvis segons es cregui convenient per a cada activitat en cada moment, però no sempre hi ha temps per parlar-ho.

depèn de cada grup i de cada docent. La metodologia que se seguirà es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG. Per exemple, si durem a terme treball en equip, de quina manera..., també s'estableixen els materials que necessitarem i els recursos... Es poden anar fent canvis segons es cregui convenient.

Metodologia a l'aula

En principi tots intentem seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, de l'alumnat i del professor. Algú per exemple pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc. En general a tots ens agradaria aprofundir més en el treball en equip perquè es fa molt, però no és sempre col·laboratiu ni sempre és efectiu.

tots intentem seguir unes pautes, però també depèn de cada grup, de de l'alumnat i del professor. Algú per exemple pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc.

Metodologia a l'aula

A l'aula fem servir una metodologia universal. Fem servir vídeos i imatges, fem debats, també podem fer tasques escrites... A mi, per exemple, no m'agrada utilitzar sempre la tauleta perquè no sé si estan mirant realment la tasca o estan jugant o fent el que no toca. Per això fem servir fitxes també. Després, anem passant per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los. Però com et deia depèn molt de cada grup i de cada docent.

fem servir una **metodologia universal**. Fem servir vídeos i imatges, fem debats, també podem fer tasques escrites... [...] Després, anem passant per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los.

Estratègies educatives a l'aula

A la majoria d'activitats de TG poden participar perquè partim del disseny universal de l'aprenentatge. Però sí que la part escrita s'intenta adaptar més, i si hi ha alguna activitat que realment pensem

A la majoria d'activitats de TG poden participar perquè partim del disseny universal de l'aprenentatge. Però sí que la part escrita s'intenta adaptar

Estratègies educatives a l'aula

que no és necessària o que no la podran fer, llavors a la classe en aquell mateix moment li podem dir que aquesta part no cal que la faci i, potser, ens pot contestar una pregunta diferent. O fer la mateixa tasca, però no exigir-la sencera, sinó només algunes preguntes, assegurant-nos que les té ben fetes. A la part escrita intentem fer més acompanyament i els exàmens els fem adaptats també.

més, i si hi ha alguna activitat que realment pensem que no és necessària o que no la podran fer, llavors a la classe en aquell mateix moment **li podem dir que aquesta part no cal que la faci i, potser, ens pot contestar una pregunta diferent. O fer la mateixa tasca, però no exigir-la sencera.**

En general tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions més o menys i estan bastant compromesos amb adaptar realment quan sigui necessari.

En general **tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions** més o menys i estan bastant compromesos amb adaptar realment quan sigui necessari.

Estratègies educatives a l'aula

Font: elaboració pròpia.

Taula 24

Índex temàtic per a les categories establertes de l'entrevista i percentatge de repetició de cada categoria.

Índex temàtic		
Categoria	Definició	Percentatge
Perfil persona entrevistada	Rol de la persona entrevistada envers el TG.	Apareix 2 vegades (10,53%).
Nombre i temporització de TGs	Nombre de treballs globalitzats que es duen a terme al llarg del curs i quan es decideixen.	Apareix 1 vegada (5,26%).
Temàtica dels TG	Decisions que es prenen a l'hora de decidir els temes sobre els quals tractaran els treballs globalitzats.	Apareix 2 vegades (10,53%).
Professionals implicats en un TG	Docents que participen en la realització del treball globalitzat.	Apareix 1 vegada (5,26%).
Programació d'un TG	Procés que es duu terme al centre per realitzar la programació del treball globalitzat.	Apareix 2 vegades (10,53%).

Avaluació del TG	Procediment i activitats que s'utilitzen per fer seguiment i valorar l'assoliment dels objectius del treball globalitzat.	Apareix 5 vegades (26,32%)
Desdoblament dels grups	Com es duu a terme el desdoblament dels grups de 1r d'ESO a l'hora de dur a terme el treball globalitzat.	Apareix 1 vegada (5,26%).
Metodologia a l'aula	Quina és la metodologia que s'utilitza a l'aula a l'hora de dur a terme el treball globalitzat.	Apareix 2 vegades (10,53%).
Estratègies educatives a l'aula	Quines són les estratègies educatives que s'utilitzen a l'aula per fomentar la participació de tot l'alumnat.	Apareix 3 vegades (15,79%)

Font: elaboració pròpia.

Taula 25

Matriu on es presenten les dades de l'entrevista.

Categoria	Cas
	Docent
Perfil persona entrevistada	Ha estat docent als grups de 1r d'ESO A i B. Aquest és el seu segon any i actualment és docent a 1r d'ESO B.
Nombre i temporització de TGs	Es duen a terme entre 6 i 7 TG al llarg del curs que es decideixen a l'inici del curs. Poden incloure temes com la pobresa, la prehistòria o les plantes.
Temàtica dels TG	Sempre es proposen els mateixos TG per a cada curs, seguint el currículum. Però es van actualitzant abans del nou curs.
Professionals implicats en un TG	A l'institut no hi ha departaments, però sí que participen en els TG professionals de diferents especialitats. A primer d'ESO, actualment, hi ha dos especialistes de tecnologia, un de biologia i una d'orientació. Però, en principi, només entra un docent a l'aula per a cada TG.
Programació d'un TG	A l'inici de curs es fan diverses reunions de l'equip del TG on es prepara la programació del TG. Previament a començar

un TG es revisa el que es va fer l'any anterior i si cal actualitzar-lo per poder aplicar-lo el nou curs. En aquestes reunions s'elabora la programació amb les activitats, recursos, sortides, etc. que es duran a terme. Pel que fa als continguts, els docents no tenen un llibre de text que els serveixi de base i, en ocasions, han de buscar la informació pel seu compte.

Avaluació del TG

Amb tots els TG es treballen i avaluen sobretot sis competències: el domini conceptual, el tractament de la informació (recerca, fer exposicions orals clares, com s'estructura la informació, etc.), competència digital, treball en equip, aprendre a aprendre (autonomia, entregar tasques, fer preguntes...) i creativitat. Cada activitat que es duu a terme al TG està lligada a una d'aquestes competències. Al llarg del curs es realitzen reunions setmanals els dimecres a les 13:45h, per valorar el seguiment i l'avaluació. I, a final de curs es fa una valoració sobre com ha anat la posada en pràctica dels TG i s'actualitzen amb més profunditat per aplicar-los l'any següent.

Desdoblament dels grups

La Covid-19 ha afectat el desdoblament dels grups de 1r. Originàriament, l'alumnat podia triar entre diversos TG i es barrejava l'alumnat de totes les classes de primer. Però, actualment, els grups respecten les classes de 1r A, 1r B, etc.

Metodologia a l'aula

La metodologia que s'usa a l'aula es consensua entre tot l'equip i s'escriu a la planificació del TG, on consta, per exemple, si es durà a terme treball en equip i de quina manera, quins materials es necessitaran i els recursos. Però es poden fer canvis si es creu convenient perquè aquesta depèn de cada grup i de cada docent. Algún docent pot aprofundir més en el treball en equip, un altre pot fer servir molts vídeos, etc.

Estratègies educatives a l'aula

A l'aula es fa servir una metodologia universal, però depèn molt de cada grup i docent. Les estratègies poden incloure: vídeos i imatges, debats o tasques escrites. També, el docent passa per les taules per comprovar com treballen els grups i ajudar-los. Com que es parteix del disseny universal de l'aprenentatge, l'alumnat amb NESE pot participar a la majoria d'activitats de TG. Però per la part escrita s'intenta fer més acompanyament i es pot demanar que no facin una part o que contestin una pregunta diferent. En general tot l'equip de docents fan les mateixes adaptacions i estan compromesos amb adaptar quan sigui necessari.

Pauta d'observació 1, per observar a la docent:

Pauta d'observació 1 (docent)				
Docent: X				
Curs: 1r ESO B		Assignatura: TG (treball globalitzat)		
Data: 10/05/22		Observador/a: Aïda Trillo		
Conductes a observar		Sí	No	Anotacions
Estratègies a l'aula:				
1.	Utilitza estratègies que activen la curiositat de l'alumnat	X		Fa preguntes sobre què creuen que passarà amb les llavors.
2.	Proporciona objectius clars i guions que mostren els passos que cal seguir	X		Explica l'objectiu i activitats de la fitxa.
3.	Activa els coneixements previs de l'alumnat relacionant el nou contingut amb les classes anteriors	X		Preguntes per recordar la sessió anterior.
4.	Adopta un ritme fàcil de seguir i el seu discurs està organitzat amb exemples i imatges		X	Sí que adopta un ritme fàcil, però les explicacions són orals, sense recursos gràfics i amb pocs exemples.
5.	Controla periòdicament que les relacions que estableix entre les idees s'entenen	X		Un cop a l'inici
6.	Ha utilitzat alguna estratègia per comprovar que s'han assolit els objectius		X	
Intervenció amb l'alumnat:				
7.	Escolta l'alumnat de manera activa i dona importància a allò que diu	X		Sempre ha escoltat atentament.
8.	Fomenta la participació de tot l'alumnat	X		Fan una tasca en petit grup on han de col·laborar tots els membres dels grups.
9.	Assenyala la part positiva de les respostes de l'alumnat i possibilita la justificació dels errors	X		
10.	Utilitza un to decidit per exercir autoritat i estableix normes raonables	X		Sí quan hi ha soroll. No sempre quan

			s'aixequen del lloc.
Intervenció entre l'alumnat:			
11. Aprofita els moments d'interacció espontània entre l'alumnat per fer reflexionar sobre les conseqüències de les formes d'actuar		X	
12. Afavoreix la cooperació entre l'alumnat	X		Explicant les activitats del dia anterior als que no van venir.
13. Proposa tasques obertes i un guió per facilitar l'organització dels grups	X		A la fitxa s'accepten respostes diverses.
Observacions generals			

Pauta d'observació 2, per observar a l'alumnat:

Pauta d'observació 2 (grup alumnat)			
Curs: 1r ESO B		Assignatura: TG (treball globalitzat)	
Data: 10/05/22		Observador/a: Aïda Trillo	
Conductes a observar	Sí	No	Anotacions
Intervenció amb el/la docent:			
1. L'alumnat pregunta dubtes sobre els continguts de les activitats proposades	X		
2. L'alumnat demana l'ajuda del docent per dur a terme les activitats	X		
3. La dinàmica general de l'aula és participativa	X		Moltes persones aixequen la mà per respondre. Responen tots alhora una pregunta.
4. L'alumnat interromp el discurs del/la docent	X		Algunes vegades a l'inici de la classe.
Intervenció entre l'alumnat:			
5. L'alumnat respecta el torn de paraula dels companys i companyes	X		En general sí, però no sempre.
6. L'alumnat s'ajuda i col·laboren entre ells	X		
Observacions generals			
En general és un grup molt participatiu, però a l'hora de treballar en petits grups de 3 o 4 persones es distreuen amb facilitat. Els petits grups han estat formats per l'alumnat, per tant, han pogut agrupar-se per afinitat.			

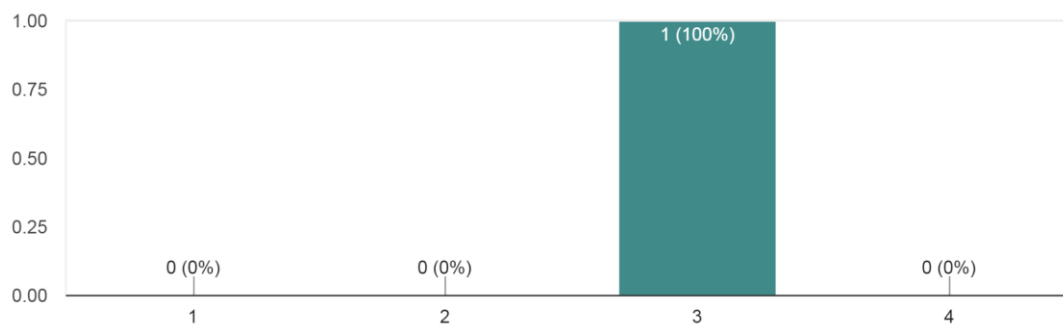
Qüestionari avaluació final (docent):

Gràfic 3

Assoliment dels objectius del TG

Consideres que es van assolir els objectius plantejats pel TG?

1 response

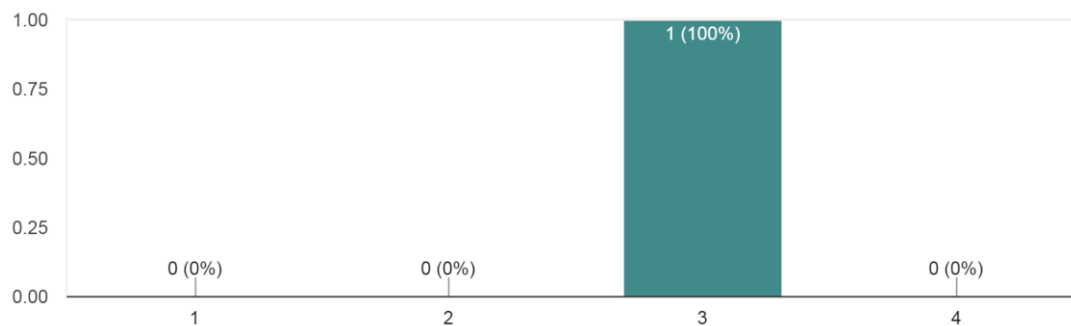
Font: Google Forms.

Gràfic 4

Ajustament del TG a les necessitats de l'alumnat.

Consideres que la realització del TG es va ajustar a les necessitats de l'alumnat?

1 response

Font: Google Forms.

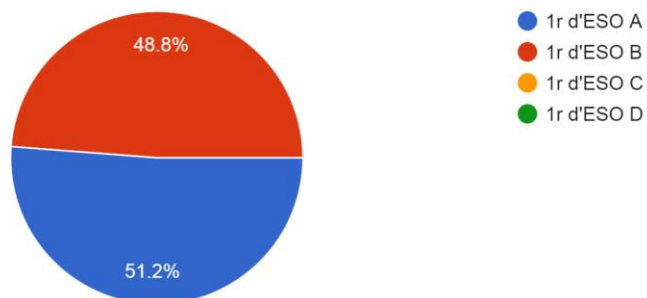
Qüestionari alumnat:

Gràfic 5

Curs als qual pertany l'alumnat participant.

Curs:

41 responses

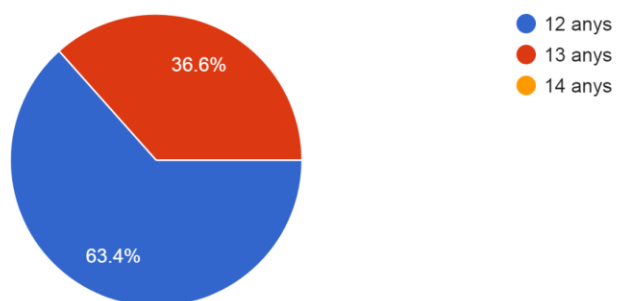
Font: Google Forms.

Gràfic 6

Edat de l'alumnat participant.

Edat:

41 responses

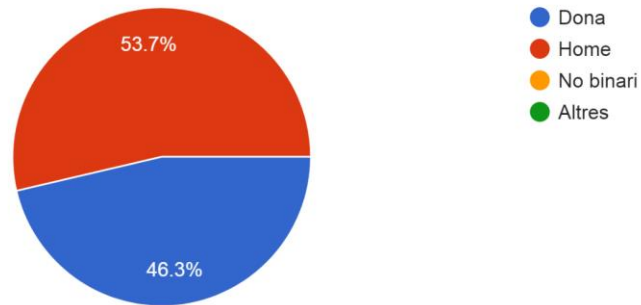
Font: Google Forms.

Gràfic 7

Gènere amb el qual s'identifica l'alumnat participant.

Amb quin gènere t'identifiques?

41 responses

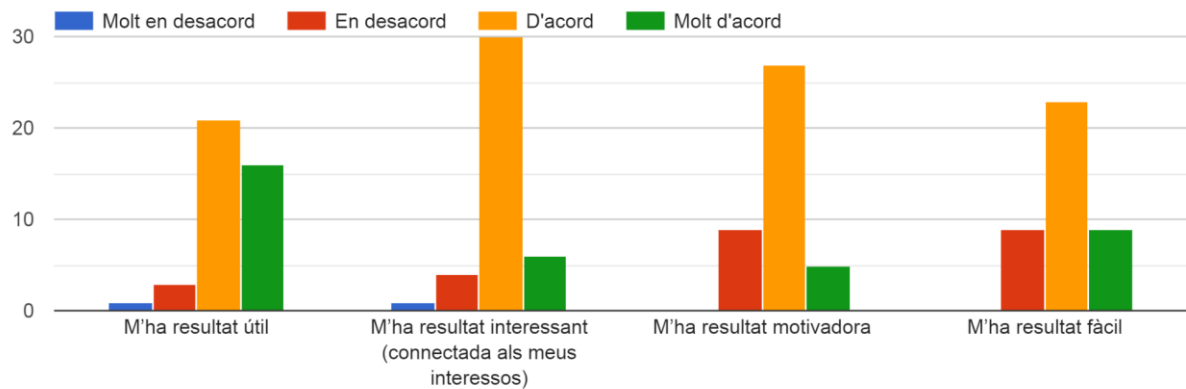

Font: Google Forms.

Gràfic 8

Valoració que ha fet sobre el TG l'alumnat participant.

Penso que la realització d'aquest TG...

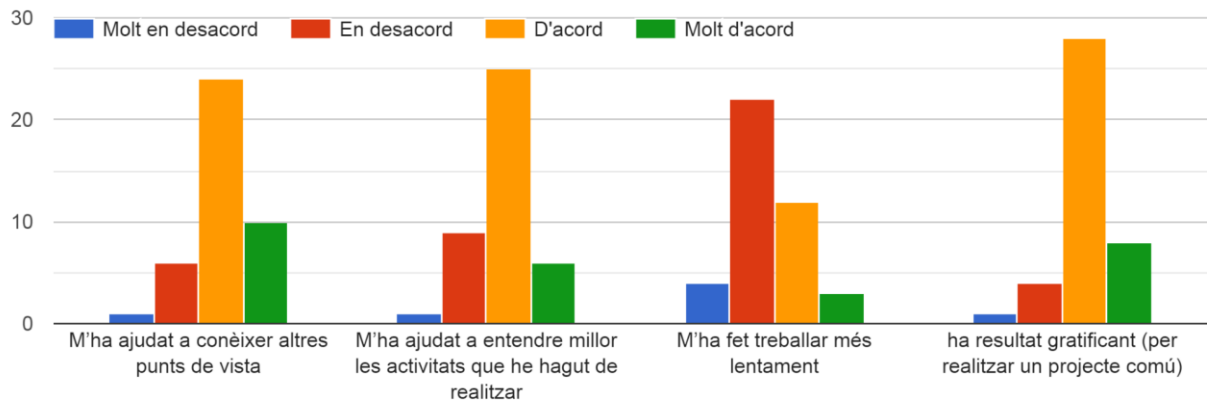

Font: Google Forms.

Gràfic 9

Valoració sobre el treball en petits grups que fa l'alumnat participant.

El treball en petit grup...

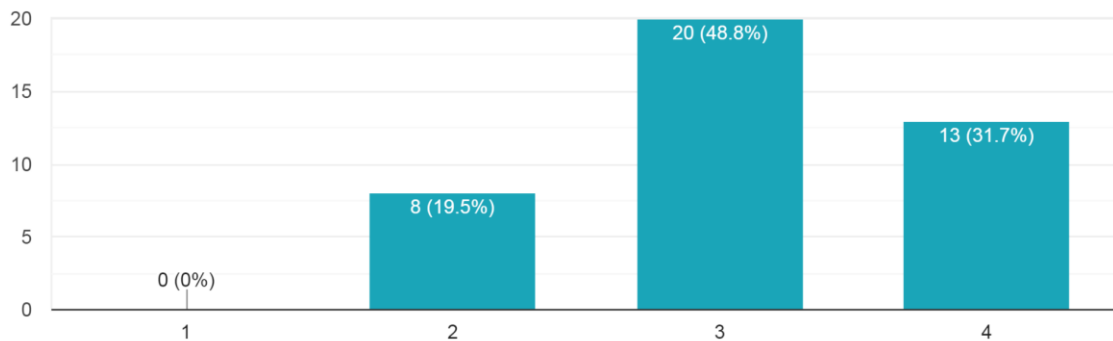
Font: Google Forms.

Gràfic 10

Grau en que l'alumnat recorda els continguts de l'anterior TG.

Recordes els continguts que vas treballar durant l'últim TG?

41 responses

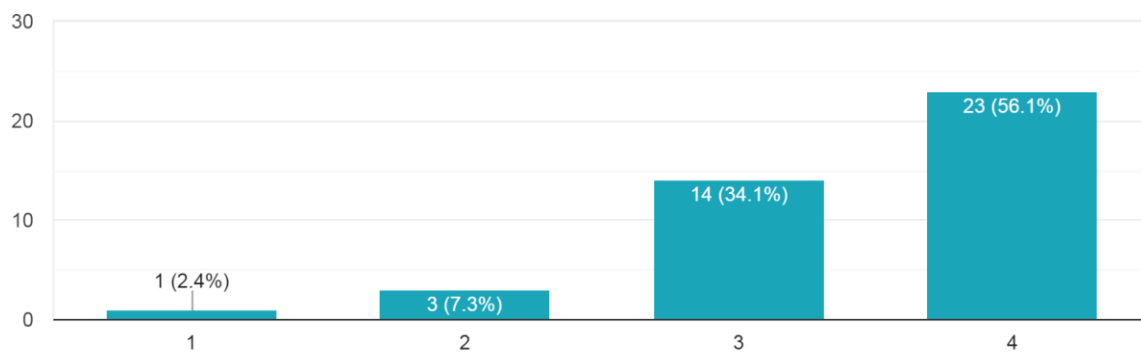
Font: Google Forms.

Gràfic 11

Grau en que l'alumnat participant recomana treballar a partir de treball globalitzat a altres centres.

Recomanaries a altres centres treballar a partir del treball globalitzat?

41 responses

Font: Google Forms.